

പുരാണപന്ദിതം

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി

കെ. എം. കുഞ്ഞുലാക്ഷ്മി കൈട്ടിലമ്മ.

B. V. Book Depot,
TRIVANDRUM.
1926.

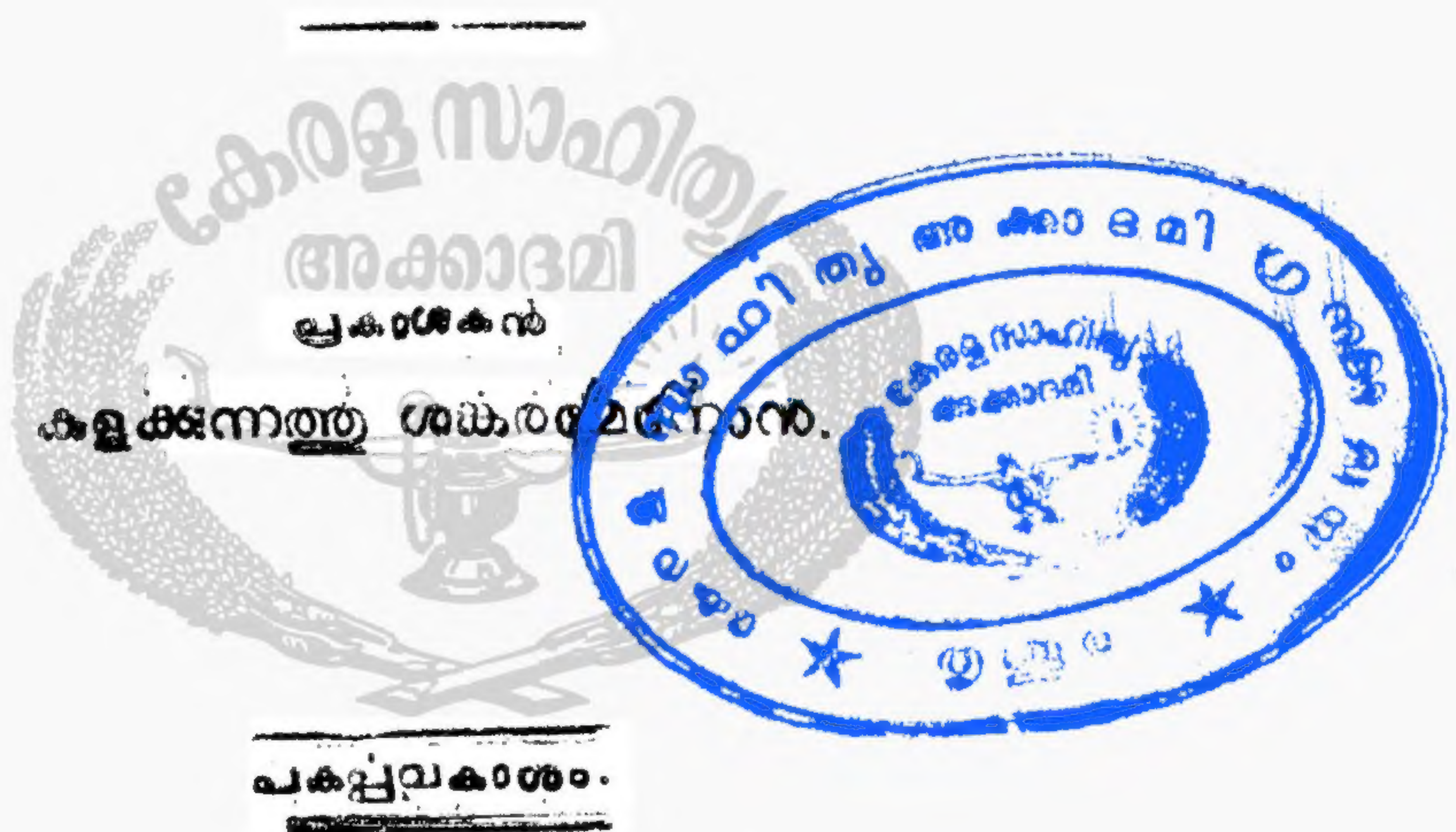

പുരാണചന്ദ്രിക

ഗുണമകർത്രി

കെ. എം. കുഞ്ഞുലക്ഷ്മി കൈട്ടിലമ്മ.

കമലാലയപ്രസ്സ്;

തിരുവനന്തപുരം.

മ.മ.മ.

[വില അനു വു

നിരവനന്തപുരം

ഡി. വി. ബുക്സിപ്പോ പ്രവർത്തനമാർക്കുവേണ്ടി

“കമലാഖര” പ്രസ്സിൽ

അച്ചടിച്ചത്.

മ.പെരിപ്പ് കാപ്പി ൨൦൦.

സമപ്തം.

ഈ ഗ്രന്ഥം

മഹാമഹിമശ്രീ തിരുവിതാംകൂർ

മഹാറാണി റീജൻസ്
തിരുമേനിയുടെ

തൃപ്തപത്മങ്ങളിൽ

സംസ്കാരം

ഭക്തി ബഹുമാനപരസ്സരം

സമപ്തിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഗ്രന്ഥകർത്രി.

മുഖവുര.

യുക്തിന്യായങ്ങളെ മാത്രം അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി പുരാണേതിഹാസങ്ങളെ പരാമർശിക്കുവാൻ പരിശീലിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കുപോലും പുരാണപഠനം നിഷ്പ്രയോജനമാണെന്ന അഭിപ്രായമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നതു നമുക്ക് അഭിമാനജനകം തന്നെയാണല്ലോ. “തത്വബോധത്തിന്ന് ആചാര്യരൂപാദങ്ങളെക്കൊരും അധികം ഏതെന്ന സഹായിച്ചത് ഞാൻ പതിവായി നിവഹിക്കാറുള്ള പുരാണപാരായണമാകുന്നു” എന്നു മഹാനഭാവനായ ഈശ്വര മന്ദ്രവിദ്യാസാഗരൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സംസ്കൃതഭാഷാനഭിജ്ഞനാരായ മലയാളികൾക്കു പുരാണകഥകളിലുള്ള പ്രതിപത്തിയെ പൂർവ്വാധികം വളർത്തണമെന്ന ഉദ്ദേശമേ ഗ്രന്ഥകർത്രിക്ക് ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളൂ. ഈ ലഘുഗ്രന്ഥത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഒമ്പതു കഥകൾ ഗ്രന്ഥകർത്രി പല മാസികകളിലുമായി അപ്പപ്പോൾ പ്രകാശിപ്പിച്ചവയും, വായനക്കാരിൽ പലർക്കും പരിചയപ്പെട്ടവയും ആണ്. കേവലം സാഹിത്യനിരൂപണത്തിന്ന് ഉപയുക്തവും, കർന്നവുമായ ഒരു മാനദണ്ഡം അപേക്ഷിക്കാതെ വായിപ്പാൻ ഒരുക്കവും ഞായ്ക്കുമുള്ളവരിൽ ചിലരെയെങ്കിലും പ്രീണിപ്പിക്കുവാൻ “ചന്ദ്രിക”യ്ക്കു സാധിച്ചുവെങ്കിൽ, അതു തന്നെയായിരിക്കും ഗ്രന്ഥകർത്രിക്ക് മതിയായ പ്രതിഫലം.

സമ്പൂർണ്ണമായായി പരിചയിക്കുവാൻ പുറപ്പെടുന്ന ഈ “പുരാണചന്ദ്രിക”യെ അനുഗ്രഹിപ്പാൻ വാത്സല്യപൂർവ്വം മഹാകവി കണ്ണൂർ നാരായണമേനോൻ അവർകൾ ഉയർത്തിയ രണ്ടു കൈകൾക്കും ഗ്രന്ഥകർത്രി ഭക്തിയോടെ നമസ്കൃതി ചെയ്തുകൊള്ളുന്നു.

—ഗ്രന്ഥകർത്രി

അവതാരിക.

കവിയശസ്സിനു വനിതകൾക്കും അർഹതയുണ്ടെന്നു വാദിച്ച സ്ഥാപിക്കയും, പ്രയോഗിച്ച ദുഷ്ഠാന്തപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തത് യശസ്സരീരയായ ശ്രീമതി തോട്ടയ്ക്കാട്ട് ഇക്കാവമ്മ അവർകളാണെങ്കിലും, അവരെ പിന്തുടന്ന് ആ സംഗതി ഒന്നുകൂടി ഉറപ്പിച്ചു കേരളീയസ്ത്രീകളുടെ സാഹിത്യപരിശ്രമചരിതത്തിലെ പ്രഥമാല്പായം എത്രയും ഹൃദയംഗമമാക്കിത്തീർത്ത മാന്യമഹിളാമണികളിൽ പ്രഥമഗണനീയയായ ശ്രീമതി കെ. എം. കുഞ്ഞുലക്ഷ്മിക്കുട്ടിലമ്മ അവർകളാണു് ഈ “പുരാണചന്ദ്രിക”യുടെ പ്രണേത്രി എന്നു പറഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഇതിന്റെ ഗ്രന്ഥകർത്രിയെക്കുറിച്ചോ, ഇതിലെ കൃതികളുടെ തുണപൗഷ്പലയുത്തേക്കുറിച്ചോ വിശേഷിച്ചൊന്നും ഞാൻ മാന്യവായനക്കാരെ ധരിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പാണ്ഡിത്യത്തിലും കവിതയിലും അത്രയും മാത്രം പ്രസിദ്ധി നേടിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ആ സ്ത്രീരേണം പുരാണേതിഹാസങ്ങളിൽ നിന്നെടുത്ത ഇതിവൃത്തങ്ങളെ വിഷയികരിച്ചെഴുതിയ സരസകോമളങ്ങളായ ഒരുതു കവനങ്ങൾക്കൊണ്ടു സംപൂർണ്ണമായിട്ടുള്ള ഈ പുസ്തകത്തിന്നു് എന്നെപ്പോലെയുള്ള ഒരാളുടെ അവതാരിക ചൊന്നുറക്കത്തിനു പൊട്ടുചോലെ നിഷ്പ്രഭവും നിഷ്പ്രയോജനവുമാണെന്നു് എന്നിക്കു പൂണ്ണബോധ്യമുണ്ടു്. എന്നിട്ടും ഇതെഴുതുന്നതു ഗ്രന്ഥകർത്രിയുടെ നിർബന്ധത്താലും, എന്റെ അവതാരികകൊണ്ടു് അവരുടെ ഗ്രന്ഥത്തിന്നു് അല്പമായിട്ടെങ്കിലും വല്ല മെച്ചവുമുണ്ടാകുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്നും സമാധാനമായ്ക്കൊള്ളട്ടെ എന്നുവെച്ചും മാത്രമാണു്.

ഇതിവൃത്തനിയന്ത്രണം, പാത്രസൃഷ്ടി, വർണ്ണന എന്നിവയിൽ ഗ്രന്ഥകർത്രിയുള്ള അനിതരസാധാരണമായ പാടവം ഇതിലെ ഓരോ കൃതിയിൽ നിന്നും പ്രസ്പഷ്ടമാകുന്നതാണു്. ദ്രാവിഡവൃത്തത്തിലും, സംസ്കൃതവൃത്തത്തിലും ഒരുപോലെ ബന്ധഭാർദ്ദഗ്യവും, ശബ്ദഭംഗിയും, ചമൽക്കാരവുമുള്ള കൃതികളെഴുതുന്നതിന്നും ശ്രീമതി കെട്ടിലമ്മയ്ക്കു യാതൊരു കൂസലുമില്ല. ആകുപ്പാടെ നോക്കുമ്പോൾ സ്ത്രീകൾക്കും രാജാക്കന്മാർക്കും പണ്ടേയ്ക്കു

പണ്ടേ അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള സൗജന്യമൊന്നും കൂടാതെ തുണഭോഷവിചിന്തനം ചെയ്യുന്നതിന് എന്തൊരു നിരൂപകന്റെയും മുമ്പിൽ വെച്ചു കൊടുക്കത്തക്ക തുണപൗഷ്പമുള്ള കൃതികളെഴുതുന്ന ഈ ഈ കവയത്രി “കേരളത്തിലെ സരോജിനിദേവി” യാണെന്നു മഹാകവി ബ്രഹ്മശ്രീ ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരയ്യരവർകൾ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു സഹൃദയന്മാരെല്ലാം സഹർഷം സമ്മതിക്കാതിരിക്കയില്ലെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം.

പുസ്തകകൃതിയിൽ ഒരിക്കൽ പുറത്തിറക്കണമെന്നുദ്ദേശിക്കാതെ അപ്പപ്പോൾ ഓരോ മാസികകളിലും മറ്റും എഴുതിയിട്ടുള്ള ഈ കൃതികൾ തന്നെ എത്രമാത്രം ഹൃദയംഗമങ്ങളാണെന്നു നോക്കുക! ‘മഹദ്ദർശനഫലം’ എന്ന ഒന്നാമത്തെ കൃതിയിൽ,

“ആദിനായകൻ നിത്യൻ നിഷ്കളൻ നാരായണ-

നാദിതേയാരാധിത പാദപങ്കജദായൻ,

പള്ളികൊള്ളുന്നതെന്നുമെന്തിനടിയികലാണെ-

ന്നുള്ളിലുള്ള ഹംകൃതി തള്ളിവന്നീടുംപോലെ,

തച്ചലച്ചെരമ്പിയും തത്തിയും തുളുമ്പിയു-

മസ്തശോഭനം ദൃഢസാഗരം വിളങ്ങുന്നു”

എന്നിങ്ങനെ പാലാഴിയെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടു തുടങ്ങുന്ന ആദ്യവരികൾ തന്നെ എത്ര ഹൃദയംഗമമായിരിക്കുന്നു! ഇതിലധികം ഹൃദയാഹ്ലാദകങ്ങളായ കൃതികൾ എഴുതുന്നവരോ, എഴുതാവുന്നവരോ ആയ കവികൾ കേരളത്തിൽ എത്ര അപൂർവ്വം! അതുപോലെതന്നെ ‘ശ്രീരാമനീതി’ എന്ന ദ്വിതീയ കൃതിയിൽ,

“കളവില്ല, കടുപ്പമില്ല, നാട്ടാ-

ക്കുളവും തുക്കവുമെങ്ങുമൊപ്പമായി;

കള നീങ്ങിയ നെൽകൃഷിക്കു തുല്യം

വിളയാടുന്നതു വൈശ്യാവൃത്തിയെങ്ങും”

എന്നിങ്ങനെ ശ്രീരാമന്റെ രാജഭാരം വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള പദ്യത്തിൽ തുള്ളിത്തുളുമ്പുന്ന ശബ്ദഭാഗിയും പ്രസാദവും എത്ര പ്രശംസനീയമായിരിക്കുന്നു!

“ആരംഭനഞ്ചയനു ദമമപ്പൊഴപ്പോ-

ളേറാ മനസ്സിലതു വിട്ടൊഴിയാതെ വീണ്ടും;

മാറുന്നു ഭാസ്കരനടിക്കുകിലെങ്കിലും ക-

യ്യേറുന്നു രാത്രിയിലിരുപ്പടയെന്നുപോലെ.”

എന്നിങ്ങനെ 'ഫൽഗുനശമ'ത്തിലുള്ള പദ്യത്തിലെ ഉപമകൊണ്ടു്, ഗീതാദികളുടെ ഉപദേശത്താൽ അജ്ഞാനനെ വിഷമഘട്ടങ്ങളിലെല്ലാം സഹായിച്ചിട്ടുള്ള ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിലും വിരഹത്തിലും ഫൽഗുനനു നേരിടുന്ന അവസ്ഥാന്തരങ്ങളെ വ്യംഗഭംഗിയോടുകൂടി സ്വപ്നമാക്കിയിരിക്കുന്നതും സഹൃദയന്മാരുടെ സവിശേഷമായ അഭിനന്ദനത്തെ; അർഹിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇങ്ങനെയുള്ള ഉദാഹരണങ്ങൾ ഇനിയും എടുത്തുതരുകയാണെങ്കിൽ. പുസ്തകം മുഴുവനും ഇവിടെ പകർത്തുകതന്നെ വേണ്ടിവരും. ചുരുക്കത്തിൽ,

“സുലളിതപദവിത്യാസാ
രചിരാലങ്കാരശാലിനീ സരസാ
മുദലാപി ഗഹനഭാവം”

എന്നിങ്ങനെ കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ സൂക്തിലക്ഷണ നിവ്ചനത്തിലെ—ഇതിൽ വിശേഷിച്ചു വകയില്ലായ്കയാൽ ഒഴിവാക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ള—ഗഹനഭാവം ഒന്നൊഴികെയുള്ള ഗുണങ്ങളെല്ലാം ഇതിലെ കൃതികളിൽ പ്രകടമായി പ്രശോഭിക്കുന്നുണ്ടെന്നു തീർച്ച പറയാം.

നിരന്തരം പരിശ്രമിച്ചു മലയാളഭാഷയ്ക്കു് അനൗപമമായ ഇത്തരം കവനരത്നങ്ങൾ സമ്മാനിച്ചു കേരളീയരെ വീണ്ടും വീണ്ടും അനുഗ്രഹിക്കുന്ന ഈ മഹാ കവയത്രിമാതാവിനു് ആ യുരാരോഗ്യസൗഖ്യങ്ങൾ നൽകുന്നതിന്നും, ഇനിയും ഇത്തരത്തിലുള്ള പല വിശിഷ്ടകൃതികളും ഈ മഹതിയിൽനിന്നു ലഭിപ്പാനുള്ള ഭാഗ്യം കൈരളിക്കു സിദ്ധിച്ചു കാണാനും കരുണാനിധിയായ ജഗദീശപരനെ പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ ഈ അവതാരികയെ അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തൃശ്ശിവപേരൂർ, } 9-1-'102.	എന്ന്, കവിതിലകൻ, കുണ്ടൂർ നാരായണമേനോൻ ബി. ഏ

പുരാണപര്യടം

മഹദ്ദേശനാഥം

ഒന്നാംഭാഗം.

(കേക)

ആദിനായകൻ, നിത്യൻ, നിഷ്കളൻ, നാരായണ-
നാദിതേയാധിപാദപരജടപന്തൻ,
പള്ളികൊള്ളുവതെന്തമെന്തിയികലാണെ-
ന്നള്ളിലുള്ളമംഗുതി തള്ളിപന്നീടുംപോലെ,
തച്ചലച്ചുരമ്പിയും, തന്തിയും, തുളുമ്പിയും-
മറ്റുശോഭനം, ഭൃഗുസാഗരം വിളങ്ങുന്നു;
ശ്രീവർണ്ണിതംപോലെ പാണ്ഡുരപ്രസന്നമായ്
പീവരം, മണൽപ്പറം, പാവനം, പ്രശോഭിപ്പൂ;
ആഗമപ്പൊരുളായ ദേവനേസ്സേവിക്കുവാ-
നാഗതരാകം നാനാ താപസജനത്തിനെ
ധാവളം വിളയുന്ന പാൽനരപ്പകിട്ടിനാൽ
കേവലം കരയറ കോമളസ്തേരം തുക്കി,
ഭംഗസംഗമോദിതതുംഗനിസ്വപനപ്പുലാൽ
ഭംഗമറനാരതം മംഗളഗീതംപാടി,
ഉച്ചലൽത്തരംഗങ്ങളാകമക്കരങ്ങളാ-
ലപ്പിന്നപ്രമോദന സൽക്കരിച്ചെതിരേൽക്കും
ക്ഷീരവാരിധി കണ്ടു, കോമമയിർക്കൊണ്ടും, ചിദാ-
കാരനാം ഭഗവാനെ സ്മരിച്ചാൻ ശ്രീനാരദൻ:—
“ശ്രീപതേ! ചിദാകൃതേ! ദൈവമേ! ചതുർവ്വേദ-
ഭിപമേ! ജഗൽപ്രഭോ! പാലന കൃപാലയ!
താരകാതിമുന്യാമുന്വരം വിരയുന്ന
താരകബ്രഹ്മാത്മക! സംസ്കാരസന്താരക!

ഭാർഗ്ഗവീകരളികലൂർജ്ജിതസ്തരശരം,
 ഭാഗ്യവാന്മാരിൽപ്പരിപൂർണ്ണകാരുണ്യമുതം,
 മൂക്പരാമരക്കുരിൽ തീപ്പെരി, ബുധാവലി-
 ക്കാക്കമാം ദിവ്യേഷധ,മീദൃശം വിഹരിക്കും
 നിൻകരിക്കടക്കണ്ണൊന്നെങ്കലും ചാഞ്ചാടിച്ചു
 സങ്കടമുത്താലും, പങ്കസംകലാപഹ!
 തത്പവേദികളുടെ ചിത്തപീഠത്തിന്മേലും,
 ഉത്തമഗോപാംഗനാവർമുലത്തടത്തിലും,
 ധന്യനാം മഹാബലിതന്മുടെ ശീർഷത്തിലും
 മിന്നമന്തുപ്പാദമാണനപഹം മമാശ്രയഃ;
 മായയാം വലവീശിപ്പാതകാശയരെക്കൊ-
 ളഭായതും കളിപ്പിക്കുമായതവിലോചന!
 ശ്രീധര! പുരന്ദരസോഭര! ധരാധാര!
 മേഢരൂ ഭാകര! പുരുഷോത്തമ! ചോററി!"
 ഇത്തരം ദൃശീഭവൽക്കരണൻ, ശ്രീനാരദ-
 നത്തരോത്തരം ഹരിസ്തവമുച്ചരിക്കേറ്റു,
 നേത്രഗോചരനായ ഭഗവാൻ വിശ്വപാദര-
 നാത്തകൈതുക,മാശീവ്ദിച്ചു, ചോദിച്ചിതു:—
 “വല്ലഭീധര! ഭവാൻ പോരുവാൻ വിശേഷിച്ചു
 വല്ല കാരണമുണ്ടോ? ചൊല്ലുക, തപോനിയേ!”
 മുഴുകും വാത്സല്യത്താൽ മൊഴിയും വിഭുവോട-
 പ്പൊഴുതാ ബ്രഹ്മാത്മജൻ തൊഴുകയുമായ് ചൊന്നാൻ:—
 “കർമ്മകാണ്ഡത്തിലുള്ളാരല്പായം, മഹാലോക-
 ധർമ്മസാധകം മമ സംശയഗ്രസ്തം, നാഥ!
 വിശ്രുതപുണ്യത്തിന്നു ഭാജചീമിയാം മഹ-
 ദ്ദർശനമെന്നല്ലയോ ശാസ്ത്രമുൽഘോഷിക്കുന്നു?
 എന്നുവേ, താന്താൻ ചെയ്യും പാപപുണ്യങ്ങളൊന്നു
 തന്നെയൊന്നല്ലൊ തനിക്കാർത്തിയും, സുഖാപ്തിയും,
 സാധുസന്ദർശനത്താൽ കന്മഷമകലുന്ന-
 തേതൊരുവഴിക്കാവാ,മീവിധംവിചാരിച്ചാൽ?
 ഭോഷതപമെന്നാകിലും സംശയം തീരുന്നതു
 ഭോഷജ്ഞന്മാരിൽനിന്നാണെങ്കിലേ ഫലമുള്ളൂ;

കപ്പയും കനകവുമൊന്നുപോൽ ധനഞ്ജയ-
 നുൾപ്പെട്ടാൽപ്പരിപൂതസ്മായത്തരുന്നില്ലേ?”
 സരസീരഹക്ഷണൻ ചിരിച്ചു മുനീന്ദ്രനോ-
 ടരുളിടിനാൻ: — “തവ നന്ദനം, രസാവഹം;
 അത്രുനിന്നഞ്ചുകാതം ദൂരത്തു ചെന്നുലുണ്ടാം
 ഉത്തരപ്രദേശത്തിലശ്വപതാദ്രുമമേകം;
 പച്ചിലകൊണ്ടു മുടിച്ചുറുമ്മേ തഴയ്ക്കുമ-
 തൃച്ചമാംശാഖാളിയാലലപഗർഭാലംബമായ്
 വൃക്ഷരാജനൈക്കാനാ, മക്ഷിശീതളം, രണ്ടു-
 പക്ഷമി, പ്ലവനിക്കു വെൺകററക്കടപോലെ,
 ആടലേ, ററിരിക്കുവാനാലയമില്ലാ, തതിൻ-
 ചോടയങ്ങൊരു ചെറുകീടമുണ്ടിഴയുന്നു;
 ജീവിതമനേകനാളാവഹിച്ചതിനാലാ-
 ലജീവിയിൽപ്പുണ്യാവേശം ലേശമില്ലെന്നില്ല;
 കാണിയും വൈകാതെ ചെന്നതിനോടനുസര-
 കാണിച്ചു കൊണ്ടാടി, നിസ്സംശയം ചോദിച്ചാലു;”
 “ശരി”യെന്നുറിയാടി, ശ്വാർത്തിനെ വണങ്ങിയു-
 ത്തരദേശത്തെ നോക്കി നടന്നു വിധിസുതൻ;
 കിട്ടിയതശിപ്പാനായ് ത്രാണിയ, ററനവധി
 പട്ടിണികിടക്കയാൽ പുഷ്പിയും കുറവായി,
 സ്വതവേ വാർദ്ധക്യത്താൽ വിവശപ്പെടും മെയ്യിൽ-
 പ്ലമികാവലിപാദം പതിഞ്ഞുമുറിഞ്ഞുമേ,
 നിണമാടിയും, മന്ദമിഴയും നേരത്തൊന്നാ-
 യണയും പിപീലികാബാധയും സഹിച്ചുമേ,
 ജീവിതായോധനത്തിനായുധമെന്തേ മഹാ-
 പാവ! മാപ്രകൃതിയാൾ തള്ളിയ ചൈതൽപോലെ,
 താപമാന്ദ്രണീടം പഴുവെത്തത്ര — ശാന്തം
 പാപ! മുളയ്ക്കിയവേ താപസൻ പാർത്താനപ്പോൾ;
 അക്ഷണം മുതിപ്പെട്ട കൃമി! തൻമിഴിക്കു ഭു-
 ര്ലക്ഷണമെന്നു മുനിപുരാൻ നിരൂപിച്ചാൻ,
 കണ്ഠഭാവവും പൂണ്ടു മണ്ടിപ്പോയുടനെ വൈ-
 കണ്ഠനോടിയിച്ചാൻ കണ്ടതു മുഴുവനും:—

“ഇന്ദ്രിന്ദിരാഭേ! രമാമന്ദിഭേ! ജനാർദ്ദന!
 നിന്നുടെ നിയോഗത്താൽ പ്രാണവേദന കണ്ടെൻ,
 സംശയാപഹാരാത്ം പോയതു വിശേഷിച്ചു
 സംശയപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു ഹേതുവാണെന്നു വേണ്ടു;
 ചോദ്യമോ, ചോദിക്കുവാനായില, നിരീക്ഷിക്കെ
 നിർദ്വയം മൃത്യു കഷ്ടം! കൃമിയെത്തീണ്ടീടിനാൻ.”
 ചിന്തയനരൂപമെന്തു: — മരണം പ്രകൃതിതൻ-
 ധർമ്മമാണതു തടുത്തീടുവാനെളുത്താമോ?
 ഭുഖമെന്തിനു? സാധോ! സംശയനിവൃത്തിക്കു
 തക്കതാം മാർഗ്ഗം മറെറാന്നുപദേശിച്ചീടുണേൻ:—
 ദക്ഷിണാശയിൽ “കന്യാകുബ്ജ”മാമടവിയിൽ,
 പക്ഷിവാദ്യോത്തസമായ് ലക്ഷ്യമാമൊരു പിതം
 കാണിയും വൈകാതെ ചെന്നതിനോടനുകമ്പ
 കാണിച്ചുകൊണ്ടാടിയിസ്സംശയം ചോദിച്ചാലും.”

— 0 —

മഹദ്ദർശനഫലം

രണ്ടാംഭാഗം.

(കളകാഞ്ചി)

സലിലനിധിശയനനുടെ സരളമുദ്രഭാഷിതം
 സാദരം കേട്ടു തിരിച്ചു മുനീശപരൻ,
 പെരിയ രഗി പലയുമഥ പരിചൊടു കടന്നുപോയ്
 പേർകൊണ്ടൊരാവനശ്രീകണ്ടു പുണ്യവാൻ;
 വികചതരവിവിധനാ സുരഭില സുമാവലി-
 വ്യാജേന വല്ലികൾ പുഞ്ചിരിതുകിയും,
 തരുതതികൾ തലചൊരു പവനഗമനപ്പുലാൽ
 താഴ്ത്തി, പ്രഗത്ഭകൂടത്തിൽ വണങ്ങിയും,
 കുതുകമൊടു ചെറുകിളികൾ കളകളകളാരവം
 കെഞ്ചുന്ന രീതിയിൽ സ്വാഗതം പാടിയും.
 ഭൂമിനജനെ വിഹിതമിതിഗഹനശുലേക്ഷിതാർ
 ഭോഷേതരം ഭജിച്ചാഭിജീടിനാർ;
 കരടി, പുലി, കടുവ, കരി, കിടിപടലി, കൂററാരം

കണ്ഠീരവങ്ങളും, ഘണ്ടമൃഗങ്ങളും,
 കണകളുടെ കുറിയിലൊരു കുറവുകലരാൽ കൈ-
 കോത്തു കൂത്താടുന്ന കാട്ടാളജാതിയും,
 ഭൂമനിരകളുസ്മളവൃന്തമുരുന്നാടവും,
 ദൈവമേ! പാർത്താൽ, ഭയാനകം! കാനനം;
 അതിനിടയിലകമഴിയുമമിതകതുകാവഹ-
 മാകുന്ന കൂജനം കേട്ടാഗൃഷീശപരൻ;
 പ്രകൃതിയുടെ മൃഗലമധുമധുരമുരളീരവം
 പാടുന്നു, നല്ലൊരു കോകിലം, പഞ്ചമം,
 ശ്രുതിമിഴികളുതിർത്തവസരികുറിവെച്ചുമേ
 ശീശ്രവണേണ അർത്തം യതിവരൻ,
 ടെവില്ലൊരു വിടപിയുടെ മുകുളിലതിരുന്നുകൊ-
 ണ്ടൊച്ചപ്പെടുന്നതു കാണുമാറായിതെ;
 സുതന്ത്രിയി, മുനിമണിയെ വീക്ഷിച്ചുവാറഹോ!
 സാധുവാം പത്രി വെടിഞ്ഞിതു ജീവനം!!
 “ഭരിതമിതു! ഭരിതഫല! മിരുകുറിയുമീവിധം
 ദൈവം ചതിച്ചുമാം—എന്തൊർത്ത്യതുഭവ!”
 ഇതിമനസിവിധിതനന്തനോക്കയാൽ പിന്നെയു-
 മിന്ദിരാണാഥനെന്നെക്കണ്ടുത്തീടിനാൻ:—
 “പുരമഥനമുഖവിനതപരണ! കരുണാംബുധേ!
 പൂണ്മ്രയീതനോ! പാഹിമാം, പാഹിമാം;
 കലഷഹരചരിത! തവ നെടിയമറിമായതൻ-
 കൺകെട്ടവിദ്യാവിലാസം കുറയ്ക്കേണ;
 നിയന്തമടിപണിയുമൊരുദാസനെക്കേവലം
 നട്ടംതിരിക്കുന്നതെന്തിന? നീ, വിഭോ!
 ഫണിശയന! മമ നയനസരണിയിലിളംകയിൽ
 പെട്ടനേരം മുതിപ്പെട്ടുപോയ! ശ്രീപതേ!
 ഇനിയുമൊരുമരണമിവനീവിധം കാണുകിൽ
 ഇന്നോളമാർജ്ജിച്ച പുണ്യമാറീടുമേ!”
 വിശദമൊഴി, മുരശമനനശിഥിലകൃപാനപിതം
 വീണാധരനാം മുനിയോടു ചൊല്ലിനാൻ:—
 “മതി, മനസി കടനമയി! പുതിയൊരുമഴിക്കു നാം
 മംഗളാത്മാവേ! പരിശ്രമിച്ചീടേണം;
 ഉരപെരുകുമാവരരിയകായ്ക്കുളിൽജ്ജ്വരം

ഉണ്ടാകുവാളും പ്രയത്നിച്ചിടും, ഭൂധരം;
സുരപുരിയ്ക്കുതെരിർപൊരുതുമ്പിരളുസുഖാസ്പദം,
സിന്ധുരാജ്യം പ്രവേശിക്കുക സാമ്പ്രതം,
ഗുപതിയുടെ ഭയിത, ബഹുസുകൃതപരിപാകമായ്
നിർഭാനന്ദിനി, ഗർഭിണിയാണെന്നോ,
പെരുമമലസമയമവളനഘരവിപുലിടും
പുതികളേക്കാൾത്തളിളങ്ങാ കിടാവിനെ;
തൊടരുതവനിള, യതിനുമുമ്പേ ഭവാനു ചെന്നു
തങ്കത്തളികയിലാക്കിക്കിടത്തണം;

അശുഭഹരമവനരുളുമുത്തരം കേട്ടാലും
ആശ്ചര്യമങ്ങേററമുണ്ടാം, മഹാമതേ!”
അഖിലജഗദധിപനുടെ വചനസുധ നാദര-
മാസപദിച്ചുണ്ടു ഗമിച്ചു തപോധനൻ;
കളനടനമുടയമലർമഹിയുടെ പൊന്മയ-
ക്കാൽച്ചിലമ്പൊച്ചയശ്രാന്താ ശ്രവിപ്പതായ്,
വിമലവിധുവിധുരതയൊടൊഴിയുമഴകാന്നിടും
വെൺപുകൾപ്പൂമ്പട്ടമെച്ചം വിരിച്ചതായ്,
നലമൊടവരവരയെ കർമ്മങ്ങൾ ഭീക്ഷിച്ചു
നാലുജാതിക്കുമിളക്കം വരാത്തതായ്,
പ്രജകളുടെ പരമസുഖപദവി പരിപൂർത്തിയായ്
പാരിച്ചസിന്ധുഭൂഭേശത്തിലെത്തിയും,
യതികൾ കലമകടമണി, മനുജപതി ദർശനം
യാചിച്ചു പുകിനാൻ രാജധാനിക്കകം.

വിപുലമതിഗുപതിവരനാദരിച്ചേററവും
വന്ദിച്ചു, വീരസിംഹാസനം നൽകിനാൻ.
വിനയമൊടു കഴൽ പണിയുമവനൊടു പതുക്കവേ
വന്ന കാര്യം മുനി വിസ്തരിച്ചീടിനാൻ;
അനുമതിയുമതിനരുളി, മാനവേന്ദ്രൻ മുനി-
ക്കാവശ്യമുള്ളതെല്ലാമൊരുക്കിനാൻ:
പികമധുരമൊഴികളുണിമാലയാം രാജ്ഞിക്കു
പത്തുഘോഷങ്ങളുമൊത്തു തികഞ്ഞിതു;
സുഭതിയവളരിമയെഴുമൊരുസുതനെ നല്ലൊരാ-
സപണ്ണത്തളികയിൽപ്പൊറു യഥോചിതം;

കൊതിമുഴുകി, നിയമിയതു സരഭസമെടുത്തു, തൻ-
 കാമാനുകൂലമിരുത്തി നിഗ്രഹമായ്;
 നരജനനമഹിമയിഹ മുഴുവനമറിഞ്ഞതായ്
 നിഷ്കുളങ്കസ്തിതം തുകം കിടാവിനെ
 പ്രണയമൊടു പലവുരുപുണൻകൊണ്ടാമയാ-
 പേതമീവണ്ണം വചിച്ചു വശീശപരൻ:—
 “കലിതമലകൊടുവിഷയബാധയേൽക്കാത്ത വെൺ-
 കണ്ണാടിപോലുള്ള കക്കാവെഴും ശിശോ!
 ഉലകകളെ മുഴുവനൊരു നിലയിലവലോകിക്ക-
 മുൽകൃഷ്ടയോഗിയോടൊക്കും കമാരക!
 സരസിരുഹനിലയനടെ സരളകരകൗശലം
 സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്ന സൗഭാഗ്യവാരിയേ!
 ഭവതു തവ ഭവുകരേ! മുവീവലാരിതൻ-
 ഭാഗ്യമടയ്ക്കു പൊൻവാതിലേ! പൈതലേ!
 സഭയ,മയി! പറക മമ സാവകാശം മഹൽ-
 സന്ദർശനത്താലുള്ളവായിടം ഫലം.”
 ബഹുമതിയൊടിച്ചനളിനകരയുഗളികൃപ്പിയും
 ബലപ്രമോദമുരച്ചു കിശോരകൻ:—
 “ജനിമരണഭയരഹിത! ജയ ജയ മഹാമുനേ!
 ജനം കൃതാത്ഥമായ്ത്തിന്നുമേ നിണ്ണയം.
 കൃതസുകൃത! പരമപദരതജനശിഖാമണേ!
 കാരുണ്യശാലിൻ! പ്രസീദ, പ്രസീദ,മേ!
 തവവദനകമലമഹമൊരുതവണ ദർശിച്ചു
 തൽക്ഷണം തുല്യകീടാകൃതി തള്ളിനേൻ;
 ഭൂപടവുകയറി, യഥ പിതജനനമാന്നനാരം
 ഓക്കാതെ വീണ്ടും തവാനനം കാൺകയാൽ
 പതഗതനു പരിചിന്നൊടു കൈവെടിഞ്ഞിന്നിതം
 പാത്ഥിവേന്ദ്രാത്മജനായിപ്പിറന്നുഞാൻ;
 സുതൃണഗണസദന! ഭവദീക്ഷണമിപ്പൊഴും
 സാധിക്കയാ,ലററ സംസാരബന്ധനം,
 ദ്രുഹിണസുത! മമചരിതമൊന്നു പോരുംമഹ-
 ദുർഗ്ഗന്തത്തിൻഫലമോമ്മവെച്ചീടുവാൻ.”

ധൃതജലദഗന്ധഭൂമി തുമിന്നൽ പോലെയും,
 ധൃമത്തിൽനിന്നു ധനഞ്ജയൻ പോലെയും,
 ഭൃമണീരുചി തിരളമൊരു തേജസ്സു ബാലന്റെ
 ദേഹത്തിൽ നിന്നുടൻ മേല്പോട്ടു പൊങ്ങിനാൻ
 “ഭൂജഗവരശയന! ചര! വരദ! നിഗമാകൃതേ!
 ഭാഗ്ധീജാനേ! ജഗല്പതേ! പാഥിമാം;
 ഭവസചിലനിധി നടുവിചുഴലുമിവനെ ക്ഷണം
 ഭക്ത വിന്താമണേ! കാത്തുകൊള്ളേണമേ;
 മുറയ്ക്കാടിഹ തിരുചരണമോർക്കുന്നതിന്നു നീന്ത് -
 മായയാലിങ്ങുള്ള മോഹമാറേറണമേ!”
 സ്തുതിമൊഴികളിവ പലതുമരുളിയതിഭക്തനായ്
 സംശയം തീൻ മറഞ്ഞു മുനീശ്വരൻ.

— (൦) —

ശ്രീരാമനീതി

അഥവാ,

ഒരു ശാപമോക്ഷം.

ജനപാലപദം ലംഘിക്കരിച്ചും,
 ജനകാഭീപ്തിസിതമാദരിക്കയാലെ,
 അനചദ്വയശസ്സീരട്ടിയാക്കീ
 ദിനനാഥാനപയമൗലി, രാമചന്ദ്രൻ.

൧

ഖരവാണമുഖ്യഹിംസ ചെമ്പും;
 ധരണീനന്ദിനിയാളെ വീണ്ടെടുത്തു;
 വരദൃത്യരൊടൊത്തയോദ്ധ്യചികൽ -
 പരമാത്മാവെഴുന്നെള്ളി പൂണ്മോദം.

൨

സ്ഫുരദുത്തമസ്തഗ്നൈരംലവാസൻ,
 ഭരതൻ, പൂർവ്വജപാദകായുഗത്തെ
 തരസാ രംഘപുഗവന്റെ പൊൽപ്പു -
 ബരണത്തിൽത്തൊഴുതാനമിച്ചു വെച്ചു.

൩

പല ദിവ്യജനം പുകഴ്ത്തിടുനോ-
രലംഗുശ്രീമയമാം മഹാസദസ്സിൽ,
ബലശാലിനപാലപീഠമറി-
ത്തലയിൽച്ചാരുകിരീടവും ധരിച്ചു.

൪

കലധർമ്മവഴിക്കു നീതിനിഷ്ഠാ-
നിലയിൽത്താനിള കാത്തുപാന്ന വൃത്തം,
ഉലകാഴിയിലാണ്ടു മുങ്ങിയാലും,
വിലാസവിട്ട നിലയ്ക്കു ലാലസിക്കും.

൫

ശ്രുതിബോധവിശുദ്ധി, തത്വചിന്താ-
രതി, സത്യപ്രതിപത്തി, ശാസ്ത്രീകതപം,
ഇനി സൽഗുണമാനർ കോസലത്തെ
ക്ഷിതിവാദനാർനിരയന്നനഗ്രഹിച്ചു.

൬

അരിയോരനകവദീനരോട്-
ണ്ടരിശബ്ദശ്രവണത്തിലില്ലതേതും;
പെരികെപ്പുകളാണ്ടു പാരിടത്തിൽ-
പ്പരിചിൽ ക്ഷത്രിയധർമ്മമല്ലസിച്ച്.

൭

കളവിപ്പ, കടുപ്പമില്ല, നാട്ടാ-
ക്കളവും തുക്കവുമെങ്ങുമൊപ്പമായി;
കളനീങ്ങിയ നെൽക്കൃഷിക്കു തുല്യം
വിളയാടുന്നിതു വൈശ്യാവൃത്തിയെങ്ങും.

൮

മറവറ മഹാനഭഃവരാകം
മരയോരെപ്പരിചയ്ക്കുചെയ്തനിത്യം,
മുറപോലെ മനസ്സുവാപ്തമാമ-
മുറ പാലിച്ചു സുഖിച്ചു ശുഭവർഗ്ഗം.

൯

അതിവഷ്ട, മകാലവഷ്ടമെന്നീ-
ഗതിയാണിന്നു കൃഷീലക്ഷ്നേതന്മം;
പതിവായ് പൊഴിയുന്ന കാലവർഷ-
സ്ഥിതിയാൽക്കർഷകരും കൃതാന്തരായി.

൧൦

അനാലാഭകലൻപുറൻ പുത്തൻ-
കനകപ്പുത്തുകിൽ പൂണ്ടിടുന്നപോലെ,
ഘനമുള്ള പഴുത്ത നെൽക്കതിർക്കോ-
പ്പനവല്ലുപ്രകൃതിക്കു ചന്തമേററി.

൧൧

കളസുന്ദര, മിന്ദിരാപദപ്പെൺ-
തളകൾക്കുള്ള ശുഭപ്രണാദഘോഷം
വളരുന്ന പരം, ധനാധിപനരും-
ക്കളമാടൽപ്പെടുമാറു വീടുതോറും.

൧൨

കരളാം കവിയെപ്പിടിച്ചുടക്കി-
പ്പരമാത്മം തിരയു തപോധനന്മാർ
ചിരബാധിതശത്രുശല്യമില്ലാ-
തരപെങ്ങളും നിയമം നടത്തിടുന്നു.

൧൩

ഖലചേഷ്ടിതരാവൊഴിഞ്ഞു, സന്ധു-
ഷ്ടലപുണ്യാക്കുനഭിച്ചു സുസ്ഥിരാഭം;
വലജിന്നാനഗരപ്രശസ്തിയെ ക്ഷോ-
വലയക്ഷേമസമൃദ്ധി താഴ്ത്തിവെച്ചു.

൧൪

തിരുനന്ദിനിയെത്തന്നിക്ക് വേരപ്പാൻ
തിരുമുൽക്കാഴ്ചകൊടുത്ത നന്ദികൊണ്ടോ,
കരുണാകരനർവിയെ സ്വഭാഗ്യ-
ക്കരുവാം ജാനകിയെക്കണ്ടുകുപോററി?

൧൫

ശുഭവൃത്തികളാമമാത്മവംശം-
ഷ്ടഭ, രനീതികലാധുരന്ധരന്മാർ,
സഭയിൽപ്പിരിയാതെ സൂര്യകോടി-
പ്രഭനാം രാഘവനെസ്സമാശ്രയിച്ചു.

൧൬

പ്രിയയൊത്തു പുരത്തിലും, തന്നിക്കരും-
പ്രിയമാണു ജനൊത്തരണ്യവാസം,
സ്വയമേവമുദാഹരിച്ചു തേജോ-
മയനാം തന്മി സദസ്സിലുണർന്നു.

൧൭

അതിവിക്രമവായ്ക്കൊണ്ടു ലങ്കാ-
പതി പുല്ലെന്തുകണക്കുവെച്ചു വീരൻ,
ക്ഷിതികന്യകയെത്തുണച്ചു ധന്യൻ,
മതിമാൻ മാരുതി കൈവണങ്ങിനിൽപ്പൂ.

൧൨

മഹിമൂർത്തി മഞ്ജുമാലപോലെ,
മഹിതശ്രീവിളയും പരയാധിപോലെ,
വിഹിതശ്രൂതനായ് വിളങ്ങി, സീതാ-
സഹിതൻ, സജ്ജനബന്ധു, സാവ്ഭൗമൻ.

൧൩

പുരിയിൽച്ചിരമാവസിച്ഛോരിക്കൽ-
പ്പരിചാരാപിതമുന്നതപ്രതാപൻ,
പരിപാവനപുഷ്പകുത്തിലേറി-
പ്പരിതോഷത്തൊട്ടു യാത്രയൊന്നു ചെയ്താൻ.

൧൪

നരവായനദത്തമായ വിശേഷ-
ത്തരമാമംബരയാനമംബരത്തിൽ
തരണിദ്യുതിപൂണ്ടുയന്നു വേഗം;
ശരമൊന്നാഞ്ഞുവലിച്ചുയച്ചുപോലെ.

൧൫

സുരചാരണരാദരിച്ചു പാടും
പരമാനന്ദമയപ്രസന്നഗീതം
പരപൂരഷ യാത്രയെപ്പരക്കെ-
സ്സരസം സർവ്വഗത്തിലും പരത്തി.

൧൬

ഭിതിജാധിപരാക്രമിച്ചു പററി-
പ്പതിയും പാടുകുളസ്തമിച്ചു കണ്ടും,
ക്ഷതിലേശമിയന്നിടാത്ത ധമ്മോ-
ന്നതി പാത്തും, കൃതകൃത്യനായി നാഥൻ.

൧൭

വഴിപോലെ വിമാനമൊട്ടു കാതും-
വഴിനില്ക്കാതെ കുതിച്ചുപോയ ശേഷം;
ഒഴിയാതെ പടന്നു കണ്ണുയപ്പാൻ-
കഴിയാതുള്ളൊരു കാനനത്തിലെത്തി.

൧൮

“ഗമനം മതി; യീവനത്തിലംഗ-
ശ്രമമാറാനിനി നോക്ക വിശ്രമിക്കാം;”
കമലേക്ഷണനേവമോത്തിരിക്കെ-
ക്ഷമയിൽപ്പുഷ്പകമങ്ങിറങ്ങി മന്ദം.

൨൫

പലഭീമതരക്കുളംത്തുറന്നും,
ഖല സതപങ്ങര പുളച്ചുകൂത്തടിച്ചും,
വിലസുന്ന മഹാ വനത്തിലുൾപ്പെ-
ട്ടലാലുശ്രീനവർ സഞ്ചരിച്ചു കണ്ടു.

൨൬

അരിമയ്ക്കിളമാനൊടൊപ്പമാറി-
ന്നരികിൽ കേസരി കേളിമാടിടുന്നു;
പെരിയോരുടെ മുന്നിലൈകമത്സ്യം
പരിപാലിക്കണമെന്നു ലോകതത്വം.

൨൭

കളകോമളമേ ചകപ്രകാശ-
ക്കളമാമത്തിരുമേനി കാണുകയാലെ,
ഉളവായ നവണ്ണ സൗഹൃദത്താൽ
കളകണ്ഠാവലി നൃത്തമാടിടുന്നു.

൨൮

നിപരിച്ച നവ പ്രസൂനമാലാ-
കപടംകൊണ്ടു ചുവന്ന ചേലചുറ്റി,
സുപരിഷ്കൃത സൽഫലങ്ങുളാരാ-
ലുപയോഗാത്ഥമിടയ്ക്കു കാഴ്ചവെച്ചും;

൨൯

ഘനശാഖികളേററുരഞ്ഞുപൊങ്ങും
നിനദത്താൽജ്ജ്വലമംഗളം കഥിച്ചും,
വനദേവി, വിധിക്കു തക്കവണ്ണം
വനമാലിജപചാരമാചരിച്ചു. (യുഗമകം)

൩൦

പുരകൌതുകപൂർവ്വമേവമെല്ലാ-
വരുമാനിച്ചു രസിച്ചു ലാത്തിട്ടമ്പോൾ,
പുരുഷോത്തമനെ സ്തുതിച്ചു പെട്ട-
ന്നൊരുക്രൂരൻ കഴു കാൽത്തളിർക്കുവീണാൻ.

൩൧

ചിരകിട്ട നിലത്തടിച്ചു, മാന-
ക്കരവോതി, ചുട്ടകണ്ണനിർ പൊഴിച്ചു,
നീരയുന്ന വിഷാദമോ, ഞ്ഞുണ്ടും,
മറയിട്ടാ, നവ, നാത്തനിപ്രകാരം:—

൩൨

“ഭരതാഗ്രജ! ഭാഗ്ഗവീശ! വിശ്വപം-
ഭര! താപിഞ്ചരകളേബര! പ്രസീദ;
ശരണാഗതവത്സല! പ്രഭോ! തൃ-
ച്ചരണപ്പുഞ്ചൊടി മാത്രമാശ്രയം മെ.

൩൩

അകളങ്കിതസത്യരക്ഷചെയ്യാ-
നകതാരിൽത്തടയും തടസ്ഥമെല്ലാം
അകലക്കളയുന്ന നീതിമാനാം
സകലവ്യാപി ഭവാൻ ജയിക്കുമേന്മേൽ!

൩൪

ഫണിമെത്തയിലാൻ മൂന്നുലോക-
പ്പണിചെയ്തും പരചിത്പ്രകാശനാം നീ
ഗുണികൾക്കു തുണയ്ക്കുതാൻ മനുഷ്യാ-
ഗുണിയായുവർയിൽപ്പിറന്നതല്ലൊ.

൩൫

ഹത ഭുങ്ങ്! പാടുപെട്ട കാലോ-
ചിതമാം പാപ്പിടമൊന്നു ഞാൻ ചമച്ചേൻ;
പതഗാധിപനാമുലകനേകൻ
ബത! നിർല്ലജ, മതാക്രമിച്ചിരിപ്പു.

൩൬

പറവയ്ക്കു പരപ്പിലൈകമത്വം
കറയും, ഓഹുബലം പ്രമാണ, മിത്ഥം
മാനിൻ രിരുചെൺപുകൾപ്പടത്തിൽ-
ക്കരയല്ലേ? കലി, വാഴ്ത്തേറുവെനോ?

൩൭

മമ വീടവനുള്ളതെ, നല്ലകാ-
ധമനോതുന്നു തരിന്ദു നാണമെന്തേ;
സമരത്തിനു ശേഷിയില്ല, സത്യ-
ക്രമമങ്ങു തിരിച്ചുതന്നിടേണം.”

൩൮

കഴുവിൻപിറകെപ്പറന്നുചെന്നു-
 പൊഴുതാരാമപദാംബുജങ്ങൾ രണ്ടും
 തൊഴുതുൽക്കടഭക്തിയിങ്കലുള്ളം
 മുഴുകി, ശ്രമനമേവമൊന്നുണർത്തി:—

൩൯

“വിജയീഭവ രാമഭദ്ര! ഓഷ്ട-
 വ്രജവിഷ്ണുഭക്! വേദവേദമുതേന്ത!
 രജനീക്കമൊരിക്കലായ രൂപം
 ഭജനം ചെയ്തുതന്നെ ജന്മലാഭം.

൪൦

ഗതപാതക! പത്മനാഭ! കർക്കി-
 സ്ഥിതലോക! പ്രണതാവനോൽസുകാത്മൻ!
 ചിതമായ്ത്തിരുന്നാമമുച്ചരിപ്പാൻ
 മൃതനായാലുമെനിക്കു തോന്നിടേണം.

൪൧

പഴിവാക്കു പറഞ്ഞു വർഗവ്-
 ക്കഴിയിൽച്ചാടി മനം മറന്നിടുമ്പോൾ,
 ഒഴിയാതെ തുറന്നുവെച്ചിടം നിൻ-
 മിഴിമുടാൻ മുതിരുന്നു മൂലംലോകം!

൪൨

കുടിലൻ കഴുകൻ തന്നിച്ചു കള്ളം
 മടികൈവിട്ടു തൊഴിച്ചു, തന്നുരാനേ!
 അടിയൻ സകടംബമൊട്ടു പണ്ടേ
 കുടിപാർന്നിടമാണു, താൽത്തബന്ധോ!”

൪൩

അരുൾചെയ്തു രഘുത്തമൻ:—“നിനച്ചാ-
 ലിരുപേക്ഷം ബഹുവാശിയുണ്ടിതിങ്കൽ;
 ഒരുസംശയമുണ്ടതിന്നു വേഗം
 തരുമാറാകണമുത്തരം ഭവാന്മാർ.

൪൪

വ്യവഹാരമിയന്ന കൂട്ട നിമ്മി-
 ച്ചവസാനിച്ചൊരു കാലമോർമ്മയുണ്ടോ?
 ജവമുത്തരമുച്ചരിച്ചു ഗുലാ-
 പ്രവരൻ:—“ഞാൻ പറയാ, മറിഞ്ഞുപോലെ,

൪൫

നരരൂപീയലഭിച്ച നാൾ തൊ-
ട്ടരച! പ്രസ്തുത നീഡമെന്നധീനം;
പരനില്ലവകാശലേശ;മേവം
പരമാത്മം; പ്രതി ക്രമനം പറഞ്ഞു:—

൪൬

“പലപാദപസന്യജാലമെന്നാ-
ണലകിൽപ്പൊങ്ങിയ,തന്നതൊട്ടുതന്നെ,
നലമോടതുമനികേതനംതാൻ;
ഫലവത്താകുകയില്ല ചോരവാക്യം—”

൪൭

രമണീയമുദൃസ്ഥിതാനനൻ,ഭൂ-
രമണൻ, സിന്ധുഗഭീര,നീ വിധത്തിൽ
ക്രമമോടവർ ചെയ്തു വാദമൊക്കെ-
ക്കുമയിൽ കേട്ടു വിധിച്ചു, സത്യസന്ധൻ:—

൪൮

“വെറുതേ വലയേണ്ട ഗുലാംരമേ! കേൾ
ചെറുതും വാസ്തവമില്ല നിന്റെ വാക്കിൽ;
നരതേൻമൊഴി കൈതവസപഭാവം
പെരുമെന്നുള്ളതു നീ വെളിപ്പെടുത്തി.

൪൯

ധരണീരഥജാലസംഭവാന-
ന്തരമേ പത്രമകു് നീഡമുള്ളു;
ദുരഹംകൃതിമുലമന്യഗേഹം
ഹരണംചെയ്തിടുവാനതീവദണ്ഡൻ.”

൫൦

പരാധികരമായിടം തൊഴിലെടുത്ത പക്ഷീന്ദ്രനെ-
ക്കരാളകരവാളെടുത്തുലഭത്തു വീഴ്ത്തീടുവാൻ,
വിരാഠപ്പുരുഷനോങ്ങിടുന്നളവിലാശു കേട്ടീടിനാൻ
നിരാമയവിയഭച,സ്സുഖില വിസ്മയാനന്ദഭം:—

൫൧

“അരുതരുതു, മഹാത്മൻ! ഭണ്ഡനം ഭീനനായു-
ള്ളൊരു കഴുകനിവൻ പണ്ടെത്രയോ സത്യവൃത്തൻ;
നിരുപമഗുണവാനായ് ബ്രഹ്മഭത്താഖ്യനായു-
ള്ളൊരു ഗുപതി പിറന്നാൻ, പണ്ടു,പാരം പ്രശസ്തൻ.൫൨

അന്നാളുൽക്കൃഷ്ടനായുള്ളൊരു മുനി, ഗുപതി-
 ശ്രേഷ്ഠനെക്കാണുവാനായ്-
 ചെന്നാൻ; നന്ദിച്ചു ധാത്രിപതി യതിവരനെ-
 പൂജചെയ്തും ദശായാം,
 തന്നാതിരവൃത്തിലുണ്ടായ് ചെറുപിഴ; കുപിത-
 സ്വാന്തനായ്ത്താപസേന്ദ്രൻ
 ചൊന്നാനത്യഗ്രശാപപ്രചചന; മതിനാൽ
 ശുദ്ധനീ ഗുല്ഫമായാൻ.

൫൩

കാകൽസ്ഥി ശ്രീപതേ! നിൻപദയുഗമവലോ-
 കിച്ചു മുജ്ജന്മമേല്പാ-
 നാകുന്ന വൻതപഃ ചെയ്തിവനിവിടെ വസി-
 ക്കുന്ന,താനന്ദമൂർത്ത!
 വൈകുണ്ഠാസകതചിത്തത്തൊടു ചിരമമനീ-
 പാലനംചെയ്തു വാഴാ-
 നാകുമട്ടിൽ കൊടുത്തിടണമിവൻ കൃപാ-
 ലോകനം ലോകബന്ധം!”

൫൪

ശ്രീരാമഭദ്ര,നശരീരിവ ചസ്സിനാലു,ര-
 ത്താരാദിയക്കഴുകനെത്തഴുകി പ്രമോദാൽ;
 പാരാതെ സുന്ദരഗുപോചിതവേഷമാൻ,
 നാരായണസ്മരണയാൻ തിരിച്ചു ധന്യൻ.

൫൫

സ്ഫുലോകതാകലിതവൃത്തമിതൊക്കെയുംക-
 ണ്ഢാരാൽ സ്തൂതിച്ചു മരുവീടിന കൌശികനും,
 നേരായണഗ്രഹമണച്ചു രഘുദാമൻ, ഭൂ-
 ഓരാപഥൻ സപരിവാരമയോദ്ധ്യ പൂക്കാൻ.

൫൬

ഫൽഗുനശമം.

ഭീമപ്പടക്കളരിയിൽക്കരവീരരെത്തൻ-
കാമപ്പടിക്കു വിജയിച്ചു കൃതാത്മനായും,
ശ്രീമന്യുപാലപദമണ്ണൻ കൈവരുത്തി-
ക്ഷേമത്തിലങ്ങിനെ രസിച്ചു വസിച്ചു പാത്മൻ.   മ

ചമ്മട്ടി വീശിയൊരു തൂക്കര, മത്സ്യത്താം-
കമ്പ്രകാണ്ഡ മുറ വാഴ്ത്തിയ വാഗ്വിലാസം
ഇമ്മട്ടശേഷ, മതിരറ്റ യശപ്പർപ്പിൽ
കൺമഞ്ഞളിച്ചതുനിമിത്ത, മവൻ മറന്നു!   ൨

ഭജാൻ ബുദ്ധിയു, മധോഗതിയും നിനച്ചാ-
ലുജ്ജാപരസ് പരവിദ്യമെടുവുവാലാം;
കൊള്ളാതൊരമ്മദമകറിടുവാൻ, കുറിക്ക-
കൊള്ളാനെടുത്തു പലവിദ്യകളും മുകുന്ദൻ.   ൩

ആരും ധനഞ്ജയനു ഭൃംഭമപ്പൊളപ്പോൾ;
ഏറും മനസ്സിലതുവിട്ടൊഴിയാതെ വീണ്ടും;
മാറുന്നു ഭാസ്കരനടിക്കുകി, ലെങ്കിലും ക-
യ്യേറുന്നു രാത്രിയിലിരുപ്പടയെന്നപോലെ.   ൪

ശ്രീമാധവൻ വിജയനോടൊരുമിച്ചൊരിക്കൽ
രാമായണംകഥ കുതുഹലമാന്റനോക്കി;
ഭൂമാനീനീരമണനാം രഘുപുംഗവന്റെ-
സീമാവിഹീന മഹിമാനമറിഞ്ഞു വാഴ്ത്തി.   ൫

വില്ല, നൂ, വാൾ, പ്പരി, ച, മുഷ്ടി, യിവററകൊണ്ടു
കില്ലററ ഭീമരണമാടിയ കേശണപന്മാർ,
മല്ലക്കു കാണത്തി, നടർച്ചുവടിൻമിടക്ക
തെല്ലല്ല കാട്ടിയതു; നോക്കുക യുദ്ധകാണ്ഡം.   ൬

വാട്ടംവരാതുശിരിയന്നിടുമിന്ദ്രജിത്താ-
 കൂട്ടത്തി,ലേതുന്നിലയോക്കിലു,മഗ്രഗണ്യൻ;
 കോട്ടയ്ക്കുകത്തരികളെത്തുകിലും, കരൾക്ക
 കോട്ടം പിതാവിനു കെട്ടത്തതു താനൊരുത്തൻ.

൭

അണ്ണൻ തക്കതുണ, നിഷ്കളബുലിമാൻ, ദോ-
 റ്റുണ്ഡപ്രതാപനിധി, നിസ്തുലധീരചിത്തൻ,
 ദണ്ഡംപെടാതെ, മുറയേറു നടത്തിയോ,നീ-
 വണ്ണംവിളങ്ങുവതു ലക്ഷ്മണ,നെന്നു സിദ്ധം.

൮

ധീ,മിത്രസേവ, ഗുരുപൂജന,മാഭിജാത്യ-
 മീ,മിക്ക സംഗതികളും നിരൂപിപ്പതായാൽ,
 ഭൂമിക്കുമേലധികവിശുത,നിന്ദ്രജിത്തോ,
 സൗമിത്രിയോ? പറയുവാൻ പണി തീർച്ചയാക്കും.

൯

ആയോധനത്തിന്നുതകുംപടി വില്ലെടുക്ക-
 മാ,യോധവീരരുടെ മുന്നണി മേഘനാദൻ
 ന്യായോചിതം വിലസിടുന്നു,വിശങ്ക,മെന്നു
 ധീയോലുമജ്ജനനു കൃഷ്ണനുദാഹരിച്ചു.

൧൦

വില്ലാളിപീരരുടെ പൊന്നുടിയിൽത്തിളങ്ങും
 കല്ലായ് രഘുഭവനെയൊന്നു കണക്കുകൂട്ടാം;
 അല്ലാതെ, ലക്ഷ്മണനു പുജ്യതയില്ലയെന്നു
 വല്ലാത്ത മൂഢത കിരീടി ധരിച്ചുവെച്ചു.

൧൧

“ആണായ ഞാൻ രഘുവരാനുജനൈകി,ലന്നു
 കാണായിരുന്നു, ബത, രാവണിതൻപ്രതാപം!
 ബാണാവലിക്കരഞ്ഞൊടിക്കലകേഴുമൊറ്റ-
 ശ്രീണാക്കിയേൻ! പറപറന്നിടുമഭ്രനാദൻ!

൧൨

ദൈവംതുണപ്പതിനിരന്നു, മുറയ്ക്കിളക്കി-
 പ്താവം! കളഞ്ഞു പഴുത്തുപതിനാലുവർഷം!
 ഏവന്നു തോന്നുമിതു?തുല്യ!മൊരേ ശരത്താൽ
 കൈവന്നിടും വിമതശീഷ്മനിക്കു നന്നു.

൧൩

ബ്രാഹ്മിപ്പേടം സുകൃതി രാമനു തമ്പിയെന്ന-
ല്ലാതില്ലവന്നു വലുതായൊരു വീര്യമൊന്നും;
ജ്യോതിസ്സേഴും രവികരം നവദർപ്പണത്തിൽ
ദ്രോതിക്കി,ലെന്തു മുക്കുരത്തിനു ഭീഷ്മി വേറെ?"

൧൪

കൊണ്ടാടിടും നിജ മഹത്വമജസ്രമോത്തു
കൊണ്ടാ,വിശിഷ്ടചരിതം നിശമിച്ചശേഷം,
ഉണ്ടായി ഫൽഗുനനിതീദൃശ ബുദ്ധിമോശം;
പ,ണ്ടാനയെക്കുരുടർകണ്ടു കുറിച്ചുപോലെ.

൧൫

സൈപരത്തിലപ്രിയസുഹൃത്തൊടു ചേർന്നു വൈക-
ന്നേരം നടന്നു മുരവൈരി കുറച്ചുദൂരം;
സൗരഭ്യസാന്ദ്രശിശിരാകാലപോതമേററു
സാരസ്വവാത്കളുരച്ചു തിരിച്ചു മന്ദം.

൧൬

പെട്ടന്നു മുന്നിലൊരു മർക്കടബാലനെത്തു-
പെട്ട,സ്സുഖാക്കളുടെ പോക്കു തടഞ്ഞുനിർത്തി;
തപിദൃഞ്ചിടും പ്രകൃതി പാക്കി,ചൊഴിഞ്ഞുമാറും
മട്ടല്ല കാഞ്ചതു; കിശോരനു കൃസലുണ്ടോ?

൧൭

“മാറിക്കിടക്ക,ജള! ഭർമ്മ! ജീവിതത്തിൽ
കൂറിലൂയോ ചെറുതു?”മെന്നുരചെയ്തു പാത്ഥൻ;
കേറിക്കിടന്നു, പുരുപുസ്തകസം മുഖത്തു
പേരി,ച്ചിലച്ചു പലതും ചെറു മർക്കടത്താൻ.

൧൮

“എന്നേ വിചിത്ര!മൊരു വാനര,നാസ്ഥയില്ലാ-
തെന്തെന്നേക്കു ഹാസ്യമരുളീടുമവസ്ഥകൊള്ളാം!
ഇന്നേവരയ്ക്കു;മിതുകേട്ടറിവില്ല; തെല്ല-
മെന്നെക്കുറിച്ചിവനുകേൾവിയുമില്ലെന്നോ?”

൧൯

താന്തോന്നിയാകുമിവനെത്തു തനിച്ചു നട്ടു-
ഭ്രാന്തോ, കരൾക്കടയ ഭസ്സുരദുഷ്ടവാസ്തോ?
ശാന്തോക്തിയാലിച്ഛനു ബുദ്ധി വരാത്തപക്ഷം
ഞാൻ തോന്നിടുംവിധമിതിന്നു ചികിത്സചെയ്യാം.”

൨൦

സംഹീതപ്രകോപഹൃതവാഹനഹേതി കത്തി-
 ചേതസ്സിലാളവതൊതുകിയു,മിത്ഥമോത്തും;
 ചൈതന്യഗർഭിതവചസ്സുക,ളാപ്തവംഗ-
 പോതഞ്ഞാടിക്കിനെ വചിച്ചിതു വിശപവീരൻ:— ൨൧

“നാട്ടിൽപ്രഭുക്കളുടെ പുഷ്പലകീർത്തി കണ്ട-
 കാട്ടിൽക്കിടക്കുമി ചനെന്തറിയുന്നു? മൃഗൻ;
 തോട്ടിൽ കളഞ്ഞിടുക ധൃഷ്ടത! ദുഷ്ട! നിന്റെ
 പാട്ടിന്നു പോക; മതി നമ്മൊടു നാട്ടുമെല്ലാം. ൨൨

പിട്ടല്ല, നേർവഴിവെടിഞ്ഞടിയൊന്നുവെയ്പ്പും-
 ചട്ടം നമുക്കു പതിവില്ല, ധരിക്കു പണ്ടേ;
 നട്ടംതിരിച്ചിടുകിലാരെയും,മമ്പുകൾക്കു
 പെട്ടന്നു തീനിട്ട,മിതൽപ്പതിരില്ല തെല്ലും. ൨൩

ചാരത്തുനിന്നുടനെ മാറുക; നീയൊരൊറ്റ-
 ശ്വരമ്പുകൊണ്ടു ശതയോജനദൂരമെത്തും;
 വീരക്കു ചേരുമൊരു സംസ്ഥാനമല്ലയോ, നി-
 സ്സാരക്കു പററിയതു, ദണ്ഡനനീതിമാത്രം! ൨൪

കയ്യാലെ നിൻ തന്മതൊടുന്നതു നിന്ദ,മെന്തു-
 ചെയ്യാ?മൊരായുധമെടുപ്പതിനായ് മറന്നു!
 വയ്യാ രണത്തിനതുകൊണ്ടി ചനിപ്പൊ,ഉണ്ണോ
 നിയ്യാശപസിപ്പതു? വലീമുഖ! ഭീരു നീ താൻ!” ൨൫

തൻമിത്രമാം മനുജവർത്തന,മക്കരങ്ങും,
 തമ്മിൽ ശരിക്കുമതുകേ,ദൂരവാക്കുപോലും,
 ധർമ്മിഷ്ഠനായ ഭഗവാനരുളാതെ, കണ്ണും-
 ചിമ്മി,ച്ചിരിച്ചു രസമോടരികത്തു നിൽപ്പൂ. ൨൬

വാലാട്ടി,വാണരനുരച്ചു കിരീടിയോടായ്:—
 “പാലാഴിവിചിയാടെതിർപ്പുകളേന്തിടും നീ,
 ബാലാനുകൂലചപലപ്രകൃതം പൊറുക്കാ-
 നീലാക്കിലിക്കിനെ കയപ്പതു, കർക്കശതപം! ൨൭

അവശ്യമില്ല കപിമേനി തകർന്നുവാൻ ഗാ-
ണ്ഡീവം കലയ്ക്കുമൊരു ദിവ്യകരത്തിനേതും
വൈവശ്യമെന്തിന്? ഭവാനൊരു വില്ലുമന്ദ-
മീചട്ട,മങ്ങു തരുവാൻ മതിയായിട്ടും ഞാൻ.

൨൮

വമ്പിച്ചു, തെക്കുവശമുള്ള മരത്തിലുണ്ടാ-
ക്കൊമ്പിന്നിടയ്ക്കൊരു തുരുമ്പുപിടിച്ച ചാപം;
അമ്പിളി വേണ്ടവക,യെങ്കിലുമൊന്നു കാണാ-
മമ്പിൽ ഗ്രഹിച്ചു, ശപഥം നിറവേററിയാലും.”

൨൯

ചാടിക്കരേറി, പുരുഷാഗ്രണി ദാരുവിന്മേൽ
തേടിത്തിരഞ്ഞു കൊടുതായൊരു വില്ലു കണ്ടു
കേടില്ല, കാലഗതി മണ്ണറയിട്ടു ലോകം
പേടിച്ചുപോമതിനെ നേക്കാരുനോക്കു കണ്ടാൽ.

൩൦

മാനം നടിച്ചു നരമെഴുലി വലത്തുകയ്യാൽ
സ്ഥാനത്തുനിന്നതിനെ നീക്കിടുവാൻ മുതിന്നു;
മാനം ഫലം! പഴുതെയായിരുകൈകൾകൊണ്ടും
താനങ്ങു ചെയ്തു തൊഴിലാസകലം, വിചിത്രം!

൩൧

കായം വിയർത്തു,നെടുവീർപ്പുകളിട്ടു, രക്ത-
പ്രായം കലങ്ങി മുഖ,മശ്രു പൊടിഞ്ഞു കണ്ണിൽ,
ആ,യതാശീലനൊരു പാവ കണ,ക്കിതെത്തു-
മായപ്പകി,ട്ടാഥഥ!യെന്നു മിഴിച്ചുനിന്നു!

൩൨

“കീശക്കിടാവിനൊടു വാശി പിടി,ച്ചൊടുക്കും
മോശത്തിലായ്! പരിഹസിക്കുമരാതിവർഗ്ഗം!
പ്രാശസ്തപ്തമുള്ള പുരുത്തസുതന്നു മാന-
നാശത്തിലും മരണമോക്കിലതീവ യോഗ്യം.

൩൩

എന്തായിരിക്കുമിതിലെപ്പരമാത്മ,മാത്ത്-
സന്താനഭൂതന്! മുകുന്ദ! ഫരേ! മൂരാഭേ!
പിൻതാങ്ങിപ്പോട്ടു തിരുമേനി സമന്വഹാസം
ചെന്താമരാക്കു കുടികൊൾവതു കഷ്ടമേവം!

൩൪

ഉൾത്തിങ്ങിടുന്ന ദുരഹക്യതിയായിടം തീ
കത്തി,ത്തണുത്തു, ചുണകെട്ടു, വലഞ്ഞു പാതമൻ,
സത്തിപ്രകാരമവനോടു പറഞ്ഞു ചാര-
ത്തെത്തി, പ്രശാന്തമതി മക്കട,നാത്തമോദം:—

൩൫

“നാകാധിപാത്മജ! ധനഞ്ജയ! നിന്നിലുണ്ടാ-
മേകാന്ത ഒപ്പമൊരു മട്ടിലടങ്ങിയില്ലേ?
ലോകാഭിമാന്യരറിവുള്ള ഭവാദൃശനാ-
ക്കാകാ, മദം ലവവു,മെന്നൊരു പാമായി.

൩൬

ഘോരാഹവത്തിലയി, നിൻ ജനകനു കൂടി-
പ്പോരായ്മ ചേർത്ത പുരുവിക്രമി, മേഘനാഭൻ
പേരാളമക്കൊടിയ കാർമുകമേറു മുറുറം
പോരാടിനാ,നരിക ലക്ഷ്മണനോടു മുന്നം.

൩൭

ആ വിശ്വചീരനെ വധിച്ചൊരു കൈത്തലത്താ-
ലാവില്ല ലക്ഷ്മണനെടുത്തു വലിച്ചെറിഞ്ഞു;
ആ,വില്ല,തേനിലയിൽ നിന്നണനീക്കുവാനായ്-
ഭൂവിങ്കലാക്ക, മറിയാമതുകൊണ്ടു ശേഷം.

൩൮

എന്നാളും മമ തമ്പുരാൻ രഘുവരൻ
തൻതമ്പിയെപ്പറ്റി നീ-
യി,ന്നാഹന്ത! തരിമ്പു നിന്ദ കരളിൽ-
ക്കൈക്കൊരുകയാ,ലീവിധം
സ്വപ്നാഗാത്മജ! മാനഭംഗമുളവായ്;
സത്തുക്കളെപ്പറ്റി നാം
നിന്ദാലോചനചെയ്കിലിങ്ങപജയം
തെറ്റാൻ പറുറും, സഖേ!

സ്ഥൂലക്ഷ്മാധരസന്നിഭാകൃതി കല-
ന്നാഹാ! മരുതപ്പുത്രനായ്-
കോലം മാറ്റിയ മക്കടന്റെ മൊഴിയാൽ
ജേറ്റു ഭീമാനജൻ,

ആലംബം ഹരി,യെന്നുറച്ചു, ഹനുമത്-
 പ്ലാഭം വണങ്ങി, ക്ഷുപാ-
 ശീലൻ കേശവനോടു ചേൻ തിരികെ-
 പ്ലോയാൻ, പ്രസന്നാശയൻ.

൪൦

— — (൦) — —

കൈകേയിയുടെ കൌമാരം

തനതാത്മജനവരാധിപത്വം,
 വനവാസം രാഘ, പുംഗവ, നിവണ്ണം,
 വിനാശിട്ട ശരിച്ച രാജപത്നി-
 മനമോ, മാമലയോ, കരാളമേററം?

൧

ഖലമന്മര ചൊന്ന നീതിധർമ്മ-
 സ്ഖലനം കേ, ടുവളാടി, യെന്നവാക്കിൽ,
 വിലയില്ല; വിവേകമററ ചിത്തം
 പല ചാപല്യമിയന്നിടുന്നു താനേ.

൨

നിരവദ്യ നിസർഗ്ഗസൗകമായു-
 സ്ഹരഭംഗദ്യതികൊണ്ടു ശൈശവത്തിൽ
 സരസം സതി കേക മക്ഷമാട്ടൽ-
 പ്ലരമന്യനമഹന്നിശം വിളക്കി.

൩

കൃതകൃത്യതയാൻ ചീതജന്മാ-
 മ്ജിതപുണ്യക്കൊടിയോം തന്ത്രജയാളെ
 ധൃതകൌതുകമപ്പിതാക്കളെന്നും
 ഹിതമാം രീതിയിലോമനിച്ചു പോറി.

൪

അതിലാളനയാൽ ക്രമേണ ദോഷം
 പതിയും മക്കളിലെന്ന സുക്ഷ്മതത്വം
 പ്രതിവാസരമോമ്മവെച്ചു പൃഥ്വി-
 പതി പിന്നീ, ടയുകൊണ്ടു കാൽപ്പുണ്ടോ?

൫

നിരപിച്ച പദാത്ഥമൊക്കെയും കൈ-
വരുവാനാച്ചെറുകന്യ വാശികാട്ടും
ഒരുവേളയതിൽത്തടഞ്ഞു നിർത്താൻ
കരുതീടും പതിവല്ലനില്ല പണ്ടേ.

സ

മെഴുപോലെ കരുപ്പിടിക്കുവാനെ-
പ്പൊഴുതും ബുദ്ധി വശപ്പെടുന്നതാണോ?
മഴുക്കം ശുഭശീലമുന്നിവെപ്പാൻ
തഴുക്കം ബാല്യമൊടുങ്ങിയാൽ പ്രയാസം.

െ

തെളിവായ് നിജ നിഷ്ഠരസ്വഭാവം
കളിയാടുന്നളവാളിമാർക്കുപോലും,
വെളിവാക്കിടമക്കുമാരിയാർക്കുര-
ത്തളിരിൽ താഴ്മ തരിമ്പുമില്ല കാണാൻ.

വ

നിലയം, നിജ പാശാല, ലീലാ-
നില, മീടിക്കുകളിൽത്തഴച്ച ശീലം
നിലനിൽക്കു; മതാണു ജീവിതത്തിൻ-
ഫലമാഗ്ഗം തെളിയിച്ചിടുന്നതാർക്കും.

ൻ

ശ്രുതിപൊങ്ങിയ കേകയേന്ദ്രനെക്കാ-
ണമതിനായെന്നൊരു താപസപ്രവീരൻ,
കൊതിപൂണ്ടെഴുനെള്ളി; മാനനീയ-
സ്ഥിതിയിൽ ഭൂപതി! സൽക്കരിച്ചിരുത്തി.

മം

പരിചയ്കളാൽ പ്രമോദമേന്തി-
പ്പരിമിൽപ്പാവനശീല, നായതീശൻ,
പരിപൂണ്ണ യശഃപ്രകാശസമ്പ-
ച്ചരിതം വാച്ചിട, മെന്നനുഗ്രഹിച്ചു.

മം

ശ്രവണോത്സവമായിട്ടു നാനാ-
വിവരം വാഴ്ത്തി രസിപ്പിരുന്നശേഷം,
അവനീശപരനോടു യാത്രചൊന്നാ-
ബ്ദവനംവിട്ടു വെളിക്കിറങ്ങി ഭിപ്പുൻ.

മം

ഇന്നുതന്നെക്കടന്നുവന്നുപത്തീ-
 ക്കണലാമുഴി വരട്ടിടുന്ന നേരം,
 നിനവെന്തിനു സഞ്ചരിക്കുവാ,നെ-
 ന്നനമ്പലം മാമുനി ചെറു സംശയിച്ചു.

൧൩

മറുചിന്ത വെടിഞ്ഞു, ഗോപുരത്തിൽ
 ചെറുമാറാപ്പുപധാനമാക്കിവെച്ചും,
 പൊരുതിക്കൊരിടത്തു, പൂണ്ണസൗഖ്യം
 പെരുമാമട്ടു ശയിച്ചു പുണ്യവൃത്തൻ.

൧൪

മലരിൻമണമാവഹിച്ചു, മന്ദാ-
 നിലനല്ലാവനശീലനെത്തലോടി;
 നലമോടുപചാരമുത്തമന്മാ-
 ക്കലമാരാകിലുമാ ചരിക്കുമല്ലോ.

൧൫

ഉലകിൽപ്പെരുമാററമൊക്കെയും താ-
 രിലയിൽപ്പെട്ട കബന്ധവിന്ദുപോലെ,
 നിലയോടു നടത്തിടുന്ന വീതാ-
 കല,നായോഗിവരൻ മയങ്ങി മെല്ലെ.

൧൬

കരിമീനൊളിനേത്രകേളിയാടി-
 ത്തിരികെപ്പോംവഴി ഗോപുരാങ്കണത്തിൽ
 പെരിയോരു തപസപിതൻ കിട,പ്പുറം-
 പ്പരിതോഷത്തോടു ക,ണ്ടെത്തുമെന്ത.

൧൭

വ്രതിവംശവരനൊഴും വിരൂപാ-
 കൃതിയെത്തല്ല പരിഷ്കരിക്കുവാനായ്,
 മതിനേർമുഖി നിശ്ചയിച്ചു,പാപോ-
 ന്നതിയിൽ കർക്കശബലി ചെല്ലുമല്ലോ.

൧൮

അരുതിത്തൊഴി,ലിങ്ങനർത്ഥവിത്തായ്-
 വരു,മെന്നോതിയ തോഴിമാരെയെല്ലാം,
 പുരുഷാസ്ത്രസമ്പ്രദാനമായ-
 ള്ളൊരുനോക്കു,ലവരും നാക്കടക്കിവിട്ടു.

൧൯

അനിയന്ത്രിതകൈയുകൾ നമുക്കു-
 തമനി നൽകിടണമിപ്പകർച്ച,യെന്നായ്,
 കനിവറവനീന്ദ്രകന്യ,മന്ദം
 മുനിവയ്ക്കുൻ മുഖത്തു ചായമിട്ട!

൨൦

പുരികം പുതുവെണ്മയാൻ, ഫാലം
 കരിയായ്, ഗണ്ഡയുഗം വുകുന്നു;മിന്നി;
 ഹരിരാമ! മഹാശയന്റെ വേഷം
 തിരിയാത്തം പടി കാണികൾക്കു തോന്നി!

൨൧

തടവറെഴുന്നേറ്റുപോവതിന്നായ്
 തുടരും താപസനെത്തിരിഞ്ഞുനോക്കി,
 മടവാർമണിയാ,ഉനാദരം കൈ-
 പ്പടകൊട്ടിപ്പരിഹാസമായ് ചിരിച്ചു.

൨൨

മനമാം മണിഭൂപ്പണത്തിനാ,ലാ-
 നനവൈരൂപ്യമുടൻ തെളിഞ്ഞു കാണുകേ,
 വിനയാപഹവൃത്തിയോർത്തു ചീർത്തി-
 ടിന കോപത്തികവാൽശ്ലാപിച്ചു ശിഷ്ടൻ.

൨൩

“ഏടി! പാതകി! നിൻ നിസർഗ്ഗരീഡാ-
 വടിവിക്കാട്ടിയ ഭുഷ്ഠപ്രവൃത്തി, ഭുഷ്ട!
 അടികൊണ്ടു വളന്നിടായ്ക്കയാ,ലി-
 പ്പടി നീ ധിക്കൃതി കാട്ടുവാൻ മുതിൻ.

൨൪

ദുരഹംകൃതിനോക്കു ദുസ്തരാപൽ-
 കരയാണെന്നു ധരിച്ചിടാത്ത മൂഢേ!
 ഒരപായവഴിക്കു ചാടിയാലേ
 നരബുദ്ധിക്കു നയം ഭവിപ്പുള്ളൂ.

൨൫

സപയമേവ കരാളബുദ്ധിയാൽ നിൻ-
 പ്രിയനാശത്തിനു ഹേതുഭൂതയാം നീ!
 ഭയഭക്തിവിധീനയെന്ന ഭുഷ്ഠപേ-
 രുയരട്ടേ, നിയതം നിനക്കു മേലിൽ!”

൨൩

പിടിവിട്ടൊരിളംകിടാവുപോലേ,
വടികൈവിട്ടൊരു വൃദ്ധനെന്നുപോലെ,
കടിലാളക ശാപവാക്കു കേൾക്കേ-
തൂടിതാൻതർജ്ജുതി നിന്നു നിന്നനില്പിൽ.

൨൭

“മികവേറിയ ശൈശവത്തിളപ്പാ-
ലകതാരിൽപ്പിഴയൊന്നെന്നിക്കു പററി;
പകവിട്ടു തെളിഞ്ഞനഗ്ര ഹിമി-
ട്ടുക വേഗം ഭഗവൻ! കൃപാനിധേ! മാം.”-

൨൮

പദപങ്കജമാനമിച്ചു വാവി-
ട്ടിദമോതീടിന കന്യയോടു മന്ദം,
കടനം കളയുന്നതിന്നു ദിവ്യൻ
സദയം സാന്തപനമോതി വേണ്ടമട്ടിൽ.

൨൯

സദനത്തിനകത്തു ചെന്നു വേഗം
ഛായാകർഷകയഷ്ടിയൊന്നെടുത്തു,
മദമറു മനോഹരാംഗി ഭാഗ്യ-
പ്രദനാമസ്സുതരികു കാഴ്ചവെച്ചു.

൩൦

ചിരിച്ചു ശുദ്ധൻ നവദണ്ഡമംഗി-
കരിച്ചു, കോപപ്രകൃതം തൃജിച്ചു;
സ്ഫുരിച്ചു കാരുണ്യമൊടീചിധത്തിൽ
ശരിക്കൊരാശിസ്സുമവൾക്കു നൽകി:—

൩൧

“നന്നായിനീ വിവേകോദയ,മരചസുത-
ത്തയ്യലേ! വൃദ്ധനായോ-
രെന്നാലംബത്തിനായിട്ടൊരു വടി തെളിവായ്-
ത്തന്നതാമക്കരത്തിൽ,

ഏ.നാളും കാര്യസ്ഥായൊരു വിരലു,പകാ-
രത്തിനൊത്തീട്ടുമാറാ ”

കെന്നാച്ഛ കാരുണ്യസാഗ്ര സ്ഥിതമൊടുമവിടം
വിട്ടുപോയാൻ.വരിഷ്ഠൻ,

൩൨

കീലംപോയൊരിടത്തു തന്റെ വിരലാ-
 ലൂണി സ്വകാന്തൻ പിൻ-
 കാലം തേരിനു താങ്ങലേകി, വരമാ-
 ഫാത്മ്യം നമുക്കൊക്കെയും,
 നീലക്കാറണിവേണിയാദൃശരഥ-
 പ്രാണേശി കാണിച്ചൊരാ-
 മ്പേലയ്ക്കും കഥ പാരിലാക്കുമറിയാം;-
 താഴ്ന്നു താനേ ജയം.

൩൩

—0—

ഗുഹൻ

അഥവാ,

രാമനാമം

—

മായാവിലാസമയമാണലകെന്ന ബോധം
 മായാ,തനശ്ചരപദപ്പൊരുളോത്തരിഞ്ഞും,
 ആയാസമറ്റ പരിശുദ്ധ തപഃപ്രഭാവ-
 ശ്രീയാണ്ടു പണ്ടൊരു തപസ്വി ഭവിച്ചു പാരിൽ.

൧

കമ്പ്രഭാവനിലയാലരികത്തെവക്കും
 ശമം പരഞ്ഞി, നെടുതാം കലിവായുമത്തി,
 ധമപ്രചാരവഴി കാട്ടി വിളങ്ങി ദിവ്യൻ;
 നിമ്ബസരൻ ഗുണി പരക്കുപകാരിയല്ലൊ.

൨

വിണ്ണും വസുന്ധരയുമങ്ങൊരുപോലെ; പുല്ലും
 പെണ്ണും സമം; കനകവും കളിമണ്ണുമൊപ്പം,
 എണ്ണൻ ധന്യമതിയാ മുനി; മോക്ഷമാഗ്ഗം
 നണ്ണന്നവൻ വിഷയത്തിലിളക്കമുണ്ടോ?

൩

മോഹത്താഴ്ന്നു ലവമൊന്നു സമാചരിക്കും
ശാർഫസ്വദീക്ഷയൊടു താനരുളുന്നകാലം,
തൃഹർഷമേകിടുമൊരുങ്ങി പിറന്നു; പുണ്യ-
വൃദ്ധം മനോഹര വപുസ്സൊടുദിച്ചുപോലെ.

൪

ഭൂമിഷ്ടഭക്തി, സമഭാവന, സാധുസംഗ-
സ്ഥായി, സ്ഥിരാത്മത, സുധാകരസൗമ്യഭാവം,
വായിൽ സദാ സുമധുരോക്തി, മുഖപ്രസന്ന-
ശ്രീ, യിത്ഥമുണ്ണിയിലിണങ്ങി തുണങ്ങേളൊരം.

൫

താരാർമകൻ മുനിനാരദനെന്നപോലെ;
നേരായ് മഹേശ്വരൻ ഷണ്മുഖനെന്നപോലെ;
പേരാളിടുന്ന പിതൃദത്തസമസ്തവിദ്യാ-
സാരാമൃതാംബുധി, സുതൻ, സുതരാം വിളങ്ങി.

൬

താതാക്ഷികൾക്കു നവചന്ദന, മാതമവിദ്യാ-
മാതാവിനുള്ള വിജയത്തിനു വൈജയന്തി;
ജാതാദരം ജനകനെപ്പരിചയ്ക്കു ചെല്ല,
വീതാകുലം വിലസി, വിശുതനാം കുമാരൻ.

൭

അന്നാളൊരൂഴിപതിയെപ്പിടികൂടുവാനായ്-
ച്ചെന്നാത്തടുത്തു മടിവിട്ടൊരു ഭീമസതപം;
മന്നാകമാനമതു പാഞ്ഞുതുടന്നു; ഗവിൻ-
പിന്നാലെ പററിടുമധോഗതി, യെന്നപോലെ.

൮

ഉത്തംഗശൈലതൻ; ദണ്ഡുര ദംഷ്ട്ര, കാളി-
ക്കത്തുന്ന ദൃഷ്ടി, കരിനാക്ക, കരാളശബ്ദം,
ഒത്തുള്ള ദാരുണപിശാചനൊഴിഞ്ഞുപോകാ-
തെത്തുന്നു പാത്ഥീവൻ പിന്നി, ലിതെത്തു ചിത്രം!

൯

തിക്കുന്നു ഭൃംഗുതിഭയം, നെടുവീർപ്പമിട്ടു-
വെയ്ക്കുന്നു കാലടിക, ഭൂതങ്ങളിർ താരമാനായ്;
അക്ഷംഭിനീശനഭയത്തിനിരന്നു, നാലു-
ദിക്കും നടന്നു; ബത! നിഷ്ഫലമപ്രയത്നം!

൧൦

പ്രത്യക്ഷദൈവമവനീശപര,നെന്ന വാക്യം
പ്രത്യക്ഷരും കരുതിടേണ്ടമൊരുവരേന്ദ്രൻ,
കൃത്യം പിഴച്ചു, നയഭൂഷണനാകിലുണ്ടോ
ഗത്യന്തരം? വിചിന്തിച്ചിനിസ്സഹായൻ!

൧൧

നാട്ടാരൊരാളുമവനോടനുഭാവമേതും
കാട്ടാതെ, ഭൂപതി കടന്നു വനാന്തരത്തിൽ;
രാട്ടാകിലെന്തു? മുറതെറുകി,ലെറുമണിക്ക
കൂട്ടാക്കുമോ ജനത? ഭുഷ്ഠൻ ഭുഷലാഭം!

൧൨

ഇണ്ടൽക്കടൽക്കടിയീലാണ്ടു, മിരണ്ടു, തെണ്ടി-
ക്കൊണ്ടന്നുപാല,നഴറിക്കഴിയുന്നനേരം,
ഉണ്ടസ്ഥലത്തൊരുടജം, വിമലം, വിശിഷ്ടം;
കൊണ്ടൽക്കിടയ്ക്കു തെളിയും തടിലാഭപോലെ.

൧൩

തട്ടിപ്പിടഞ്ഞു തളരും ചരണങ്ങ,ഉയ്യോ!
മുട്ടിച്ചുതഞ്ഞു, ചുട്ടുചൊര പുരണ്ടു, വാടി;
പൊട്ടിക്കരഞ്ഞു, ഗുഹനാശ്രമശാന്തഭാവം
തെട്ടിക്കുമാ,റഹഹ! മണ്ണിലുരുണ്ടുവീണാൻ.

൧൪

ശ്രീപാദമാശ്രമനിലത്തണയാതെ, രക്ഷോ-
രൂപം മടിച്ചവിടെ നിന്നു കുറച്ചുദൂരം;
ദീപത്തിനെത്തിമിരമെങ്ങു തൊടുന്നു? ഭുഷ്ഠ-
ക്കാപനപുണ്യഭൂമി കാൽപ്പെരുമാററമുണ്ടോ?

൧൫

മുററത്തുപീണ, മുഖവും മിഴിയും കലങ്ങി-
ത്തൊററന്നു രക്ഷ തരികിക്കുണ,മെന്നുറക്കേ,
റെറയ്ക്കു മാഴ്കിടുമില്ലാപതിയെസ്സമീക്ഷി-
ച്ചുററപ്രിയോക്കുതി മുനിബാലകനോതി മന്ദം:—

൧൬

“പോരും വിഷാദ,മവനീന്ദ്ര! മുറയ്ക്കുനാ,മെ-
ഴപ്പുതാ ഭൂജിക്കുണ,മെടോ, കൃതകർമ്മദോഷം;
പേരററ നാകനരകങ്ങളെവെക്കുമുണ്ടായ്-
ത്തിരുന്നു കർമ്മഗതിപോലെ ജഗത്തിലെങ്ങും.

൧൭

ഉണ്ടാമനശപരസഖാക്കളിവർക്കു രണ്ടേ-
രണ്ടാണു, പാപനിര, മററതു പുണ്യകാണ്ഡം;
കൊണ്ടാടിടേണ്ട പൊരുളാണിതു; കൃത്യഭോഷം-
കൊണ്ടാർക്കിപ്പടിവരാ,മൊടുവിൽക്കലാശം.

൧൮

വാഴുന്നമന്നനിവനെന്നു മദിച്ചു, മേലും
കീഴും മറന്നു പല ഭഷ്കൃതി ചെയ്തുമൂലം,
കേഴുന്നതിന്നു,മമിതാമയ വാർദ്ധിയിങ്കൽ
ത്താഴുന്നതിന്നുമിടവന്നു ഭവാനിദാനീം.

൧൯

നാനാതരത്തി,ലയി, നിൻ കരങ്ങളാൽ നീ
താനാ ചരിച്ചു ഭരിതാവലി മുത്തിമത്തായ്;
ഭീനാനുകമ്പ ലവമില്ലിവനിന്നു നിന്നെ-
ത്തീനാക്കുവാൻ കൊതിയൊടും തുടരെത്തുടന്നു!

൨൦

ശോകപ്പരപ്പടിവരയ്ക്കു പഠിച്ചു നീക്കാൻ
കൈകളെ വസ്തു, സകലോത്തര രാമനാമം
ലോകത്രയാഭരണമന്ത്ര,മൊരേഴുവട്ടം
ഹേ, കന്മാഷാലയ! ജപിക്കുക ഭക്തിപൂർവ്വം.”

൨൧

സാരാക്ഷരങ്ങളറിയാതെ പുളച്ചു നാവായ്
ശ്രീരാമനാമമതുപോലവന്നുച്ചരിക്കെ,
ആ രാക്ഷസാകൃതി മറഞ്ഞു, മഹാസധകാരം
സുരാവതാര സമയം മുടിയും കണക്കെ.

൨൨

ആപത്തകന്നു, കരളിൽത്തെളിവാൻ സാക്ഷാൽ
ശ്രീപത്മനാഭഭജനപ്രതിപത്തിയേന്തി,
താപംകെടുത്ത വടുവെത്തൊഴുതാനമിച്ചാ-
ബ്ദ്രൂപൻ തിരിച്ചു തിരുനാടു ഭരിച്ചു ഭദ്രം.

൨൩

ആനന്ദശീല,നന്മലാശയന,നസ്തന്നാത്മ-
ധ്യാനം കഴിഞ്ഞു സുതസന്നിധിയിങ്കലെത്തി;
“നീ നല്ലകമ്മി! വലുതാം കലുഷപ്പരപ്പി-
ന്നുനംവരുത്തുവതി, നാ മനുവൊന്നുപോരേ?

൨൪

ഉൾക്കാണു കാനനമടച്ചു മുടിച്ചു വെണ്ണീ-
റാക്കാൻ കടുത്ത ചുട്ട തീക്കനലെത്രവേണം!
ഓക്കാഞ്ഞതെന്തെന്നുഭവം കുറയുന്ന വൈദ്യ-
ന്മാക്കാവതോ ഫലചികിത്സ പരിശ്രമത്താൽ?

൨൭

ഭൂവിങ്കലുണ്ണിയൊരു ചാരുനിഷാദനായി-
ട്ടാവിർഭവിക്കു, മതിനാൽച്ചരിതാർത്ഥനാം നീ;
ഈ വിശ്വനാഥപദപൂജനവൃത്തി നിന്റെ-
ഭാവിക്കു പൂർണ്ണഭവുകോന്നതി ചേർക്കമല്ലോ.

൨൩

ത്രേതായുഗത്തിലിനവംശജനായ് പ്രസിദ്ധ-
ഭ്രാതാക്കളൊത്തുരഗതല്പശയൻ പിറക്കും;
താതാജ്ഞയാ രഘുവരനാടവീനിവാസം
സീതാസഹോദരസമനപിതമൊത്തുകൂടും.

൨൭

പ്രീണിച്ചുകാനനമണഞ്ഞിടുമപ്പുരാനെ-
ത്തൊണിക്കകത്തു 'തമസാ'നദി നീ കടത്തു;
ക്ഷോണിക്കു മംഗളമുയർത്തിയു, മാ'നിശാട-
ശ്ശേണിക്കപായമുളവാക്കി, മടങ്ങുമീരൻ.

൨൮

ചിന്നുന ഭക്തിയൊടു രാമപദാർച്ചനത്തി-
ന്നന്നം നിനക്കിടവരും; കൃതകൃത്യനാം നീ;
എന്നും തപോധനകലാർണ്ണവ പൂണ്ണചന്ദ്ര-
നെന്നുള്ള പുണ്യമതുമുലമിയന്നിടും നീ."

൨൯

ഉണ്ണിക്കീവണ്ണമപ്പൻ തെളിവൊടു കമലാ-
കാന്തനെ സ്വാന്തമഭ്യു-
നണ്ണി, ജ്ഞാനാർത്ഥസിദ്ധിക്കവിരളമുതകും-
ശാപമോക്ഷങ്ങളേകി;
ദണ്ഡിക്കാ, തക്കമാരൻ "ഗുഹ"നടെ വടിയായ്-
'ശ്രംഗിവേര'ത്തിലാന്നാൻ;
വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു രാമായണകഥയിലതിൽ-
പിന്നെയുണ്ടായതെല്ലാം.

൩൦

ആഞ്ജനേയശമം.

അകന്നുഴന്നായി വളന്നൊരുവീ-
മകൾക്കു മങ്ങും നിലയൊന്നു മാറി,
പുകഴ്ന്ന ലങ്കാപരമാകാശം
പുകച്ചുപോന്നാൻ പവമാനസുന്ദര.

൧

കരപ്രതാപക്കനലികളൊറ്റ-
യൂരക്കരെപ്പാറകളായ് കരിച്ചും,
കരൾക്കകം പാഞ്ഞിമുഖന്നു രാമോ-
പ്സരപ്രഭാവം ചെറുതുനിവെച്ചും;

൨

കടുത്ത കമ്മപ്പിഴകൊണ്ടു തങ്ങു-
ക്കടുത്തിരുത്യാഹിതമെന്ന ബോധം
കൊടുത്തരക്കുങ്കിമാനലീപം
കെടുത്തു, മുന്നിദ്രഭയം വിതച്ചും;

൩

നിശാടിമാർ ചുഴുമിയ്ക്കുകേണം,
ദശാസ്യനോടായ് കരുണയ്ക്കിരുന്നും,
ഭൂശാന്തന്മാരും ഭൂമിജയാൾക്കു ദുഃഖ-
പ്രശാന്തിചേർത്തെന്നു കൃതാത്മനായും;

൪

നിറഞ്ഞ സൈന്യത്തൊടുമുഖധിക്കു-
പ്പറമ്പിളങ്ങും. രഘുനാഥവാസം,
മറയ്ക്കു ലാക്കുക്കി, വിയത്തിലൂടെ-
പ്പറന്നു ശീശ്രം പവഗപ്രവീരൻ.

(കളകം)

൫

അനന്യസാധാരണകീർത്തിസമ്പാ-
ദനം വളർത്തുന്നിതു ദുഷ്ടശീലം;
മനസ്സിലോരോ നിനവന്നു മാർഗ്ഗാ-
ടനത്തിലുണ്ടായിതു മാരുതിക്കും:—

൬

“ജനിപ്പതായാ, ലതിമാനഷതപം
തനിച്ചു കാട്ടേണ്ടതു ജന്മധർമ്മം;
എനിക്കു ജന്മം സഹലീഭവിച്ചാ-
നിനിതുലഞ്ഞാകിലുമില്ല ചേതം.

ഒ

അലം ധരിത്രീവലയത്തിനും, മൽ-
ക്കലത്തിനും, ഭാശരഥിക്കുമൊപ്പം,
അലംകൃതിക്കുള്ളൊരമൃതരത്നം
വിലപ്പെടും മൽഭജവീര്യവുത്തം.

വ

ഒരാൾക്കുമേതും തിരിയാത്ത രക്ഷാ-
വരാലയത്തിൽക്കുതികൊണ്ടു, ഗ്രഹം
നിരാകലം കല്പന നിവ്വിപ്പാൻ
വിരാഘമാൻ വിട്ടതുമെന്നെയല്ലോ.

൯

കരത്തിനാലുറ്റി പറിപ്പെടുക്കും,
പരന്ന വാശി കടന്നുമാടാം;
പരന്തപൻ രാഘവനെന്തിലുണ്ട-
ന്തരം തരിമ്പിങ്ങയിരുളു കാലം?

൧൦

അനല്പമാം രാഘവരാവണായോ-
ധനപ്രഥോദ്യൽച്ചരിതത്തിലെന്നും,
മനക്കുരുത്താളിടുമുഗ്രവേഷം
നിനയ്ക്കി, ലീ മക്കടസാവ്ഭരമൻ.

൧൧

ഭയന്നിരിക്കും പ്രിയ ഭക്തിപൂർവ്വ-
മയച്ചു ചുഡാമണി നോക്കി, നോക്കി,
പ്രയത്നഭാരം നിരപിച്ചു, ഗാഢ-
പ്രിയം രഘുരോഷുനിവങ്കലുണ്ടാം.”

൧൨

പയസ്സിലുപ്പെന്നതുപോലെ, പുണ്യാ-
ലയത്തിലുൾപ്പെട്ട പിശാചുപോലെ,
സ്വയം സമീരാത്മജനിപ്പടിക്കാ-
ശയത്തിലുണ്ടായിതു ഭൂപ്തമല്ലം.

൧൩

ഉലഞ്ഞിടും താതനമുള്ളമെന്നും..
നിലയ്ക്കു താനൊക്കെട്ടു പോയിട്ടുവോൾ,
അലംഘനീയോന്നതമാം “സുബ്ബലാ”-
ചലം വഴിക്കേററിതു പാദാലാതം.

൧൪

ഞൊടിക്കകത്താവെടിയുണ്ടു തട്ടി-
പ്പൊടിഞ്ഞിടും മൺകടമെന്നവണ്ണം,
ഇടിഞ്ഞു, ഹാ ഹന്ത! മഹീദ്യുമാരും
മുടിഞ്ഞുപോം വീരപഥം തടുത്താൽ!

൧൫

ശ്രവിച്ചു ഭൂതപ്രതനപ്രണാദം,
ഭവിച്ചു വാനോരിലുമുൾപ്രകമ്പം;
സവിസ്തയം സാമസവാസനാവി-
ദ്ഭവിച്ചു, വാതാത്മജനോടുമുച്ചാൻ:-

൧൬

“ചിരം ജയിച്ചാലു,മദഭൂസത..-
സ്ഫുരച്ചുരിത! ശൂതപുണ്യരാശേ!
നിരന്തരം രാമപദാശ്രയത്തിൽ-
പ്രരം ഭവാനെന്നതിഹ വേണ്ടതുളളു?

൧൭

ശരിക്കു ധൈര്യം ഹൃദി മൈഥിലിക്കും,
മരിക്കുവോളം ഭയമാശരക്കും,
സ്ഫുരിക്കുമാറാക്കിയ വർത്തമാനം
ധരിച്ചു നാമൊക്കെയു,മഹ്ലകീർത്ത!”

൧൮

അറിഞ്ഞ മട്ടുക്കഥ വാഴ്ത്തുവോരി-
ക്കുറിപ്പു കാകൽസ്ഥന നൽകിയാലും;
കുറിച്ചുതീക്കുറിച്ചുനിശം ഭവാനെ-
ക്കുറിപ്പു നാഥനഭിമാനമേറും”.

൧൯

വണക്കമാൻബീജഭവന്റെ തൃക്കാ-
ലിണയ്ക്കു കൂപ്പി,ക്കുറിയററുവാങ്ങി;
ക്ഷണത്തിലുദ്ദിഷ്ടവഴിക്കു ദുർദ്ധ-
ഷ്ണപ്രതാപൻ കതികൊണ്ടു വീണ്ടും.

൨൦

“നടത്തി ഞാ, നാജ്ഞക” ജെന്ന കീശ-
പ്പടയ്ക്കു സന്തുഷ്ടിവരുത്തുവാനോ,
ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കുഴി നടുങ്ങുമാറൽ-
ക്കടസപനം വിട്ടിതു രാമദൂതൻ?

൨൧

ശ്രമാകവിഞ്ഞീടുമതീ ചരീപ്രോ-
ദ്യമങ്ങുലും, ദൂതന്മാത്രയാലും,
അമന്ദമംഗങ്ങളുലഞ്ഞു. ദാഹ-
ശ്രമത്തൊടും മന്നിലിറങ്ങി വീരൻ.

൨൨

ഗതാല, മുൽകൃഷ്ട തപഃപ്രഭാവ-
പ്രതാപനായുജ്ജ്വല താപസേന്ദ്രൻ,
അതാ, വിളങ്ങുന്നു; കടന്നുചെന്നുർ-
ജ്ജിതാക്ഷരം വായുസുതൻ കഥിച്ചാൻ:—

൨൩

“അടുത്തൊരേടത്തവിടം നമുക്കു-
പ്പെടും കുടിപ്പാനമുതാം? മഹാശമൻ!
തടുക്കുവോർത്തകനാടു കാട്ടി-
ക്കൊടുക്കുവോനാണിവ, നാഞ്ചനേയൻ!”

൨൪

“വടക്കുകാണം വലുതായ കുന്നിൻ-
തടത്തിലുണ്ടുത്തമമാം തടാകം;
നടക്കു” — കെന്നുത്തരമോതി, മൗനം
തൂടൻ തപാത്ഥനിലീനചിത്തൻ.

൨൫

“അകമ്പിതം ഞാൻ വരുവോളമങ്ങി-
പ്പുകഴ്ന്ന ചൂഡാമണി കാക്കു” — കെന്നായ്,
മികച്ചൊരാബ്ദ്രുഷ മനിക്കു നൽകീ-
ട്ടകന്നു, മൃത്യുഞ്ജയബീജഭൂതൻ.

൨൬

സ്ഫുടം കളിക്കും പ്ലവഗക്കിടാവൊ-
ന്നടൻകുതിച്ചാക്കരകത്തിനുള്ളിൽ
കടത്തിവെച്ചാനതു; ചൈതലിന്നരം-
ത്തടത്തിലുണ്ടോ വകഭേദബോധം?

൨൭

സരസ്വിലെത്തിജ്ജലമാസപദി, ചുൽ-
ക്കരപ്രതാപാബ്ധി തിരിച്ചു ചെന്നു;
വരഷിയും വീരനമൊത്തു ചോദ്യോ-
ത്തരങ്ങളുണ്ടായിതു തമ്മിലേവം:—

൨൮

“എങ്ങുണ്ടു ഭൂഷണ?” “മതാകരകത്തി”, “ലേന്മ-
ട്ടുണ്ടല്ലതിച്ച?” “തൊരുമക്കട”, “നെന്നി?” “നോവോ!”
“എങ്ങുണ്ടവൻ?” “വിവരമില്ല”, “കപീശപരൻ ഞാൻ,”
“ഇങ്ങുണ്ടു ബോധ”, “മിവനാരതി?” “രാരുമില്ല.” ൨൯

പാരം പടൻ കട്ടകോപഭരം പൊറാഞ്ഞു
പാ,രമ്പരന്നിട്ടമന്ദരവം മുഴക്കി,
വീരൻ തിരിഞ്ഞു കരകത്തിനകത്തു നോക്ക-
ന്നേരം ഹരേ! വലിയ വിസ്മയമൊന്നു കണ്ടാൻ.

൩൦

നേരായണിച്ഛോരജാതിയിലൊരുവിധവും
ഭേദമില്ലാ, തരികൽ
ധാരാളം ദിവ്യപുഡാമണികളിടകലൻ-
മുതായ് കാണെന്താലെ,
സ്ഫാറാശ്ചര്യം കലന്നാക്കപികലതിലകൻ
കന്മഷാപേതവൃത്ത:-

നാരാലാരാലുനാമമുനിയുടെ കഴലിൽ-
ത്താണുവീണാനമിച്ചാൻ.

൩൧

“പൊരക്കണമഹങ്കരിച്ചുറിവകനു ഞാൻ ചെയ്തതാം
വെറുപ്പുകളുശേഷ; മിച്ചരിതമിങ്ങു ഭീതിപ്രഭം;
മുത്തരുളിടായ്ക്ക മൽപ്രഭു രഘുപാഹസപാമി മാം
വെറുക്കുവതിനാക്കൊലാ; ശരണമെന്തുകുപാവാരിധേ! ൩൨

ശരിക്കനിലസുന്ദരവെത്തഴുകി, മന്ദഹാസത്തൊടും
വരിച്ചുനരുൾചെയ്തു:—“നീ ദേവമാഴിഞ്ഞു സംശുദ്ധനായ്;
ധരിക്ക, വിഭുരാമനുകൃപ തരിവു നിൻപേരില-
ജരിച്ച ഫലമാം തവ പ്രഥിതവീര്യവും ശൈത്യവും. ൩൩

ശ്രീമൻ! മാനുചരിത്രം പല ഹന്ത -
 മാനാർ ജഗത്തിൽപ്പുരാ
 രാമൻകല്പനയാൽപ്പിറന്ന കഥ നിൻ-
 ചിത്തത്തിലെത്തിടുവാൻ,
 ഈമട്ടംബികയാളയച്ച വരച്ചു-
 ഡാരണമോക്കാതെ നി-
 സ്സീമം വാച്ചൊരവസ്ഥ, വിഷ്ണുഭഗവാൻ
 കാണിച്ചു മായാമയൻ.

൩൪

പരമാത്മമിതോർമ്മവെച്ചു വീണ്ടും
 കരകത്തിൽത്തെളിവോടു നോക്കിയാലും;
 മുരമാധിപഭം ഭജിച്ചു പൂർവ്വം-
 ത്തരവിഖ്യാതി ഭവാനിയന്നിടട്ടെ!”

൩൫

താനപ്പിച്ചൊരു ചാരുഭൂഷണമതിൽ-
 ത്താനേ കിടപ്പുള്ളത-
 ന്താനം കണ്ടു, നമസ്കരിച്ചുടനതും
 കയ്യോണ്ടു കണ്ഠേതരം;
 മാനത്തിൽക്കരിമോലമറയുവിധം
 ഭൂപ്തംനശി,ച്ചച്ചുത-
 ധ്യാനം പൂണ്ടു തിരിച്ചു നിസ്തലഗുണാ-
 കാരൻ, സമീരാത്മജൻ.

൩൬

ഭരതപ്രതീക്ഷ.

വനജാക്ഷ,നമാനഷപ്രഭാവൻ,
 വനമാലാഭരണൻ, രഘുപ്രവീരൻ
 വനവാഴ്ച കഴിഞ്ഞു നാട്ടിലെത്തും-
 ദിനമെണ്ണിബ്ഭരതൻ കഴിച്ചു കാലം.

൧

തകരാരുളിപ്പിതാവിനുള്ളം
 തകരാറാക്കിയ തൻ സവിത്രിയാളെ,
 പകയാലിടനെത്തിടി,ഞ്ഞവൻ,രാ-
 പ്തകലെന്നല്ല, കിനാപിലും വെറുത്തു.

൨

മഹനീയഗുണാബ്ധി,രാമഭദ്രൻ,
 സധജൻ, സമ്പ്രതി ജീവനോടിരിക്കേ,
 ഇഹ, ഭൂഭരണം തനിക്കധർമ്മം-
 വഹ,മെന്നുള്ളതവൻ ദൃഢപ്പെടുത്തി.

൩

പരിവാരയുതം വനത്തിലെത്തി-
 പ്പരിപൂർണ്ണത്തിനണ്ണനോടീരണം;
 “ശരിയല്ലിതു നീ തിരിച്ചുപോകെ”-
 ന്നരിയാടി,പ്രഭു സത്യരക്ഷചെയ്തു.

൪

“തിരുമേനി പുരത്തിലേക്കു വീണ്ടും
 വരുവോളം ധൃപകൃത്യരക്ഷണാത്മം
 തിരുവുള്ളൊടു പാദുകായുഗത്തെ-
 ത്തരുമാറാകണ,മെന്നുണർത്തി ഭക്തൻ.

൫

അതുലപ്രണയപ്രസക്തി കണ്ടു-
 ക്കരുകം പൂണുനജനു രാമചന്ദ്രൻ,
 അതു നൽകി; നമസ്കരിച്ചു വാങ്ങി-
 ചുതുരൻ,തമ്പി, തിരിച്ചുണഞ്ഞു രാജ്യം.

൬

പുരിയോളവുമായതുത്തമാംഗോ-
പരിയും, പിന്നെ ഗുപാസനത്തിലും താൻ,
പരിചിൽക്കുടിവെച്ചു പാത്ഥിവാത്ഥം
പരിപാലിച്ചു നയാകരൻ, കമാരൻ.

െ

ഭരതന്റെ വിവേകപൂർവ്വമാകും
ഭരണത്താൽ ഭവകം വളൻ ഭൂവിൽ;
നിരവളവിനീതി നിസ്തുലശ്രീ-
കരസമ്പത്തിനു ജന്മഭൂമിയല്ലൊ.

വ

ത്രിജഗൽഗുരുവും മുക്തനാണ-
ഗ്രജനെന്നുള്ളിലുറച്ചു ധന്യശീലൻ;
പ്രജകൾക്കിതു രാമനെന്നബോധം
നിജഭൂപാലനരീതിയാലുയർത്തി.

ൻ

ക്ഷിതിയായ നഭസ്സമിത്രമേഖം
പതിയാതന്നു വിശുദ്ധമായ് വിളങ്ങി;
അതിശുഭ്രയശഃപ്രകാശമോടാ-
മതിമാൻ വാണ ചതുർദ്ദശാബ്ദകാലം.

൧൦

സുധിതൻ സഹജന്നരബ്രവാസാ-
വധിയായെന്നു ഗണിച്ചറിഞ്ഞനാളിൽ,
അധികാഭരമാവഹിച്ചു, രാജ്യം
വിധിയാംവണ്ണമലങ്കരിച്ചു മെച്ചം.

൧൧

പടഹങ്ങളടിച്ചു, നാട്ടിലെല്ലാ-
മുടനാ വാത്ത് വിളംബരപ്പെടുത്തി,
മടവാമിതപ്രമോദപൂർവ്വം
നടന്നുപെയ്തു; ജയാരവം മുഴങ്ങി.

൧൨

സ്തുതിപാഠകരോടുമണ്ണനെച്ചെ-
ന്നെതിരേല്ലാൻ ഭടരോടുമൊത്തൊരുങ്ങി;
ക്ഷിതിദേവമുഖേതഭവപ്രസന്ന-
ശ്രുതിശബ്ദങ്ങളുയർന്നു മേലുമേലെ.

൧൩

മലർമാലയിലും മുദ്രപദമോലും
പല പൂവാട വിരിച്ചു വീഥിതോരം;
നിലയങ്ങളുമോലമംഗളത്തിൻ-
ഫലമെന്നായ് ഞ്ഞെളിയിച്ചു ഭദ്രദീപം.

൧൪

സുപരിഷ്കൃതവിജ്ഞാപനം -
കപടത്താലയരും കരങ്ങൾ നീട്ടി,
ഗുപ്തസിംഹസമാഗമം ക്ഷണിച്ചു-
നപരിശ്രാന്തിയൊടുപ്പരം പരക്കെ.

൧൫

ജനമാകെ രഘുത്തമന്റെ സന്ദ-
ർശനമത്ഥിച്ചു നിരന്നു കാത്തിരുന്നു;
ദിനനാഥനൊടുക്കുമൊഴിപുകാ-
ദിനകൃത്യത്തിനു പോകുവാനടുത്തു.

൧൬

വരവില്ല, വിചിത്രമെന്തുകൊണ്ടാ-
നരവീരനു വഴിക്കു വീഴ്ച പററി?
ഭരതനു മനം പുകഞ്ഞു, ഭാഗ്യ-
തരയായ് തൻ കഥയെന്നു സംശയിച്ചു.

൧൭

ജലദാവലി പാർത്തു വർഷമോഹം
കലരും ചാതകി ധാ തുറന്നിരിക്കേ,
ഫലമറ്റതു മാഞ്ഞിടുമ്പൊഴുണ്ടാം
നില തേടി, പ്പലതും നിനച്ചു ശുദ്ധൻ:—

൧൮

“ക്ഷിതിഭൂത്തടവിഷു പോയി വർഷം
പതിനാലും പരമിന്നലെത്തികഞ്ഞു;
ഗതിയെന്തിനിമേ? ലൊരിക്കലും സം-
ഗതിയില്ലാത്ത ജനീന വന്നിടാത്താൻ.

൧൯

അരുളും തിരുവായ്മൊഴിക്കു ഭേദം
കരുതിക്കാട്ടുകയില്ല സത്യസന്ധൻ;
ഉരുക്കുന്ന മനസ്സെനിക്കു; ക്രൂരിൽ-
ക്കരുവെന്നോ വിധിവൈപരീത്യമയ്യൊ

൨൦

പരനില്ലധികാരമിന്നതൊട്ടി-

ലരണി, ക്ഷായയു രാഘവന്നു മാത്രം;

അര മാത്രയുമഗ്രജാവകാശം

ഹരണമെന്തരിലും മരിയ്ക്കു നല്ല.

൨൧

അവിചാരിതമാം മുക്കമെന്താ-

ണവിടെ? യ്ക്കാരറിയുന്ന രാമതത്വം!

രവിപോമളവിന്നു തന്നെ നാനം

ഭൂവി മൽ പ്രാണനമൊപ്പമസ്സമിക്കും."

൨൨

ഇടിവെട്ടിയ ഭാരപോലെ തെല്ലും

ചൊടിയില്ലാതെ മുഖാംബുജം വിളത്തും,

മുടിതൊട്ടടിയോളവും വിയത്തും,

പൊടി മൂന്നാച്ചുകണ്ണൻ തൂടച്ചും;

൨൩

മതനിഷ്ഠയൊടക്കുണം സുമിത്രാ-

സുതനെപ്പണ്ഡിതരാമമാത്യരോടും

ചിതമായരികത്തു നിത്തിയും തൻ-

ഹിതചീമട്ടരമെയ്തു സച്ചരിത്രൻ: — (യുഗ്മകം)

൨൪

"പ്രിയവത്സ! സുഖീഭവിയ്ക്കൂ! സൂര്യാ-

നപയദീപം, വിള, രാമഭദ്ര, നായൻ,

സ്വയമീ നഗരം വെടിഞ്ഞതായുര-

ഭയമാളുണ്; സയുക്തികം കഥിക്കാം.

൨൫

വഴിപോലെ വനപ്രവാസകാലം

കഴിയുന്നാകിലതിന്നടുത്ത നാളിൽ

ഒഴിയാതെഴുന്നെള്ളുമെന്ന സത്യം

പഴിയായ്; നേരമതിക്രമിച്ചു പാരം.

൨൬

മനുജഷ്ടനീട്ടിനാവസാന-

ത്തിന്ന മുന്പിങ്ങണയേണമക്കണക്കിൽ;

അനുജന്റെ ദൃഢവ്രതത്തിലിന്നും

ഒരുജാരിക്കെന്നകമ്പ തോന്നിയില്ലേ!

൨൭

വിരുത്തേരമരക്കർക്കോനുമായി-
 പ്പൊരുതി—പ്പുവ്വജ,നെന്തു ഞാനരപ്പൂ!
 പുരുഷോത്തമനാം ജയിച്ചതെങ്കിൽ
 പുരുമോദത്തൊടുമെത്തുമായിരുന്നു!

൨൮

ജനകാത്മജ, സാധുശീഖ, സാലാപീ-
 ജനമുകതാമണി മാഴ്കിയെങ്ങിരിപ്പൂ!
 അനഘൻ, ഗുണി, ലക്ഷ്മണൻ —കടുതീ-
 ക്കനലിൻപുടിനമിത്രയില്ല വീഴും!

൨൯

ഒരു പാതകിയാലനത്ഥമിത്ഥം
 വരുമെന്നാരിഹ നിണ്ണയിച്ചു മൂന്നും!
 വരുവാൻ വിധി വെച്ചതെപ്പൊഴും കൈ-
 വരു,മോരാതൊരു ഘേതുവും ഭവിക്കും.

൩൦

ഗുരുശാസനമാദരിച്ചു പാർത്ത-
 ഞ്ഞാരുമട്ടിത്രവരയ്ക്കു ഞാൻ ഭരിച്ചു;
 അരുതല്ലിനിമേൽ, കുമാരി നീ താൻ
 പൊരുളോർത്തിലുരയേറു വാങ്ങിയാലും.

൩൧

തണലററ മരം, തരിമ്പു മിന്നൽ-
 പ്പിണരില്ലാത്ത ഘനം, വിഗന്ധ സുന്ദരം,
 ചുണ മാറിയ മെയ്; രഘുഭാഹൻ വ-
 ന്നണയാതിപ്പുര,മൊക്കയും സമാനം!

൩൨

അതിനാൽച്ചുട്ടതിയ്യിലാണ്ടു രാമ-
 സ്തമുതിപ്പുവ്വം സഹസാ ഭവിക്കുവൻ ഞാൻ;
 അതികഷ്ട!മയോദ്ധ്യ മാഴ്കിടേണ്ടും
 സ്ഥിതി മൽ സ്വാമി വിധിച്ചുവെച്ചതാവാം!

൩൩

വരരൂപമനുസ്മരിച്ചു, ലങ്കാ-
 പുരമുൾപ്പെട്ടുഴലുന്ന ഭേദിയാളെ,
 വരവിക്രമ! വീണ്ടെടുത്തു; രക്ഷോ-
 വരവംശത്തെ മുടിച്ചുപോരണം നി,

൩൪

തവ പൂർവ്വജരാമിാക്ക്ക മുവ-
 ക്കുചസാനക്രിയ നീ നടത്തിടേണം;
 ലവലേശമധമമേശിടാതി-
 ബ്ദുവനം കാക്കണം; മീശപരൻ തുണയ്ക്കും!”

൩൫

പുകളാണു മഹാനഭാവനീ മ-
 ടുകളുകോക്കതികളുച്ചരിച്ചുകേൾക്കെ,
 സകലകർമ്മകുരുണിലോരോ-
 വക വൈവശ്യമടിക്കടിക്കുടിച്ചു.

൩൬

ജന്മശാലികളായ്ഞെളിഞ്ഞ മുന്തി-
 രൂപമാം തന്നുടെ മൂന്നു പൂർവ്വജന്മാർ
 പ്രിയമറു വെടിഞ്ഞ രാജ്യരക്ഷാ-
 ക്രിയ ശത്രുലന്തൻ ഭീമമെന്ന് തോന്നി!

൩൭

സൗയ്യനദിപുക്കുതിന്റെ തെക്കെ-
 കരയിൽ ദീർഘവിശാലമാമൊരേടം,
 വിരവിൽച്ചിതയൊന്നടൻ ചമച്ചാ-
 നരചൊങ്ങാ ഭരതൻ, ഗദീരചിത്തൻ.

൩൮

പരിശുദ്ധ സമാധിയിങ്കലുൾക്കാ-
 ബെരിയും ദേവനെയെപ്പിടിച്ചുടക്കി,
 ഹരിയോ ഹരി! സജ്ജനാഗ്രഗണ്യൻ
 തിരികത്തിച്ചു ചിതയ്ക്കു തീക്കൊളുത്തി!

൩൯

മറയെങ്കിലുമിപ്രവൃത്തി കാമൊൻ
 കുറയും നെഞ്ഞിനറപ്പു നോക്കിവണ്ണം
 പറയുംവിധമാഴിയിങ്കലല്ലം
 മറവായ്നിന്നുകളഞ്ഞു കർമ്മസാക്ഷി.

൪൦

സുമനസ്സപിയൊടെൻ സുഹൃത്തു കാട്ടും
 ക്രമമെന്തെന്നറിയേണമെന്ന ഭാവാൽ,
 ഇമപോലുമനക്കുടിക്കാതെ കണ്ട-
 സ്സമയം; ഫന്തി മരുത്തക്കുടി പാരിൽ.

൪൧

കൊടുതാം തജയാലൊരക്ഷരം ചൊ-
ല്ലിടുവാൻ നാക്കു വളഞ്ഞിടാതെ, കഷ്ടം!
വിടുമശുജലപ്പരപ്പിലിത്തീ
കെടുമോ? എന്ത പകച്ചു ചെരരൊല്ലാം.

൪൨

ഇര കിട്ടിയതാസപദിച്ച മന്ദേ-
ത്തര ഭാസ്സാൻ വളൻ വീതിഹോത്രൻ;
സ്ഥിരഭക്തിയൊടാനമിച്ചു, സീതാ-
വരനെയിത്തനവെയ്തു വാഴ്ത്തി വീരൻ:—

൪൩

“ഗരുഡധ്വജ! രാമഭദ്ര! വേദ-
പ്പൊരുളേ! കന്മഷരീന! കൌണ്ഡവാരേ!
കരുണാലാ! ചിത്സപത്രപ! ശൈരരേ!
തിരുമെയ് കാണണമെപ്പൊഴും, മുരാദരേ!

൪൪

നരജന്മമൊലാബുരാശി; ഗർഭഭോ-
ഭരവാസം, ചപലാഭക്തസ്വഭാവം,
സുരഭാസ്യ, മശക്ക മേനി, പിന്നെ-
ജ്ജര;—പോരേ വിഷമം? ഭവാനു ഭോഗം!

൪൫

പരിതോഷഭരക്കടൽക്കകത്തും,
പരിതാപാഗ്നി ലസൽപ്പൊരിക്കിടയ്ക്കും,
തിരിയുന്നതു നിൻപകിട്ടിനാൽ മു-
പ്പിരിയാത് വിശ്വപടക്കുമാർദ്രമുന്തേ!

൪൬

സുരസേവ്യ! ഹരേ! സഗദ്യുഗവി-
ഭരണം നൽകി, യിനിബ്ഭവൽപ്പദത്തിൽ
തരമോടണുവാണെന്നിങ്ങ വിശ്വപ-
ഭര! നാരായണ! നീ തുണച്ചിടേണം!”

൪൭

ജനമൊന്നു നടുങ്ങി; മന്നിടം നിർ-
ജ്ജനമാം മട്ടു പടന്നുറൻ മൌനം;
വിനയാനതനഗ്നികിൽപ്പതിപ്പാൻ
വിന കൈവിട്ടു കരിച്ചു; രാമരാമ!!”

൪൮

രന്ധ

ഭരതപ്രതീക്ഷ

“ഭാവിച്ചിടൊല്ല, സുമതേ! കുറിനം; സഭാ നീ
സേവിച്ചിടം സഹജനങ്ങളെഴുന്നള്ളിടുന്നു;
ഭൂവിൽബാഹുവെന്നൊരവതാളമണഞ്ഞിടുമ്പോ-
ളാവിദ്വിഷമവിടെ പ്രഭു, രാമഭദ്രൻ.”

രൻ

ഭാരിദ്ര മുഹൂർത്തകലത്തിനഭംഗഭാഗ്യം
പൂരിച്ചതാകമാത്ര പൈതൽ പിറന്നപോലെ,
നേരിട്ട ദുർദ്ദശയൊഴിഞ്ഞു, ജനങ്ങളെല്ലാ-
മാരിത്തരം പറവതെന്ന് മിഴിച്ചുനോക്കി.

ഭം

വാതാത്മജൻ, കപികലാഗ്രണി, രാമദാസ-
പ്രാതാവതംസമണി, തീവ്രഭജപ്രതാപൻ,
ജാതാഭരം ധരണിയിങ്കലിറങ്ങി, വേഗം
വീതാലനാം ഭരതനോടറിയിച്ചു സർവ്വം.

ഭമ

കാകൽസ്ഥനൈസ്സജനമാവഴിയിൽ പ്രഹർഷം
തുകും വിശിഷ്ട പരിചയ്കൾ ചെയ്തതാലെ,
വൈകുന്നതിന്നാരിടയായ്; പരിവാരപൂർവ്വ-
മാകുന്നു തന്റെ വരവെന്നു മറിഞ്ഞു ലോകം.

ഭവ

ആ മന്നിൽ ഭൂതമുവ്വാസുതയൊടും
സൗമിത്രിയോടും, മഹാ-
സാമന്ദ്യംകലരും കപീശപരരൊടും,
ശ്രീരാമനെത്തീടിനാൻ;
കാമം കൈതുകമേന്തിനാരവിലരും;
ലോകം ഭരിച്ചാൻ പരൻ
ക്ഷേമത്തിൽ; “ഭരതപ്രതീക്ഷ” ഫലവ-
ത്തായാ, നമായം—ശുഭം!

ഗവിഷ്ഠനായ പാത്ഥൻ

കാലാർപ്പത്തലകളൊരു തെരിച്ചു, ചോര-
ച്ചാലാഴിയായൊഴുകി വീഴുമടക്കളത്തിൽ
നീലാംബുജാക്ഷനരുളീടിന തേർത്തടത്തിൽ
ചേലാൻ വാണു വിജയൻ, വിജയപ്രതാപൻ.

മ

ഉഗ്രറത്തൊടോരു തലചുറ്റിയ നൂറുപേരിൽ-
കൂറാർക്കുമാരുമുശിരസ പടപ്പുയറ്റിൽ,
ഏററം കയർത്തു കലയേറ്റിയ കാർമുകത്താൽ
മാററംവരുത്തിയ നരൻ നരസിംഹമല്ലൊ.

റ

ഭാരിച്ച ഭാരതവനത്തിലുയർന്നതിൻ്റെ
വൈരിപ്പുചണ്ഡമൃഗമണ്ഡലമിളരോഷം
ഭൂരിപ്രശാന്ത ശരഭാവകപാവകനു
കോരിക്കൊടുത്ത പുരുഷൻ പുരുഷൗരുഷാധ്യൻ.

ന.

ആരബ്ധ വൃത്തി പരിചൂർത്തിവരുത്തി, യിക്ഷ്വാ-
ഭാരം വിടുത്തി, കൃതകൃത്യത ഏത്തിലെത്തി,
പ്രാരബ്ധകാലമൊഴിവാ, യുറയിൽക്കിടന്നാ-
വീരന്റെ വിശ്വതശരാസനമാശപസിച്ചു.

ര

കീനാശജൻ, സുകൃതി, ഭാരതചക്രവർത്തി-
സ്ഥാനാനുകൂലമണിപീഠമലങ്കരിച്ചു;
നാനാതരത്തിലനുജാതർ സുഖിച്ചു മേന്മേൽ,
വാനാണ്ട കാർമുകിലകനു തെളിഞ്ഞപോലെ.

ഉ

ചിത്തത്തിലപ്പദവി, ദുഷ്പ്രണദശ്വമാന-
വിത്തംകണക്കു വിലവെച്ചു, മുകുന്ദരൂപം,
ചിത്തതപസാരമയമാശ്വയമാക്കി, മനോ-
ക്ഷത്തസമേഘമിമണി വാണിതു, ധർമ്മപുത്രൻ.

ന

അന്നന്ന കൂടിവരുമെന്നതി ഭീനരക്ഷാ-
സന്നദ്ധശീലമവിടേക്കൊരിരട്ടിയാക്കി;
ഔന്നത്യമെന്നതറിയാതൊരുശുദ്ധനാണാ-
മന്നൻ; നിറഞ്ഞകടമെങ്ങു തുളുവിടുന്നു?

െ

ഭ്രാതാക്കളാസ്ഥിതിയിലല്ല; നയാനസാര-
ശ്രീതാവുമുള്ള മവരിൽക്കുറവായ്ത്തുടങ്ങി;
വീതാമയം കൗബലം കലഭൈവമെന്ന
വാതാത്മജാദികളുറച്ചു നടിച്ചു പോന്നു.

വ

മറുക്കുപേരിലൊരു മാറാധികം മനസ്സിൽ
പററുന്നു ഫൽഗുനനഹംഗുതി പണ്ടുപണ്ടേ;
മുറും തനിക്കു തണലാം മുരളീധരൻറ-
“പററും പടർച്ചയ്യ”മവൻ ബത!വിസ്തരിച്ചു||

ൻ

“പണ്ടൊരുമായുമെടുത്തവരിത്ര വെള്ള-
ത്തണ്ടൊഴൊളിപ്പുകൾ പരഞ്ഞിടത്തോർമ്മയില്ല;
രണ്ടാമനില്ലൊരുവനെൻകിട; ലോകമേഴും
കൊണ്ടാടുമെൻ കഥകളെ പ്രളയംവരെയും.

ററ

ആണത്ത,മേററനിലുറപ്പു നീക്കവാൻ വ-
ക്കാണത്തിനെത്തുമെവനും കൊടുകാളരാത്രി;
ക്ഷീണക്കു പിൻതുണ;നഭാ ത്രിജഗൽപ്പടത്തിൽ
കാണപ്പെടും കനകരേഖയിലെൻറ നാമം.

മമ

ഭൂവഞ്ചുമുർജ്ജിതജയം സകലം നമുക്കു
കൈവന്നിടം ഭൂപരാക്രമമൊന്നുമുലം;
ആവശ്യമില്ലതിലൊരന്യസഹായമേതും;
“ദൈവം പ്രമാണ,മിതി കാപുരുഷാ വദന്തി.”

മറ

തത്തുല്യവിക്രമികളായ്തലപൊക്കുവോരാ-
ണത്തുംഗവൈരികളിലാപതികൾക്കു പാരിൽ;
ചത്തും,ചത്തത്തുമവർ താഴുകിലാത്മസൗഖ്യ-
മെത്തുന്നു;തൊൻ വിജിതഭാരതസാർവ്വഭൌമൻ.

മന

ഒറക്കഡംബ,മൊരു ചോര,യൊരേ കളത്തിൽ
പെററന്നതൊട്ടു പെരുമാററ,മൊരേ പറിത്തം;
മൊറുമട്ടിലുമടുത്തവർ തെററ കാട്ടി-
തെററന്ന കാലപുരി പൂകിയതെൻ പ്രതാപം!

൧൪

ധീചാതുരീനിപുണരായ് ധൃതശിഷ്യരാമെ-
ന്നാചായ്യാരും കസ്യതിയാൽ തല കാഴ്ചവെച്ചു;
ഛാ, ചാമ്പലാണരികളേല്ക്കുകിലെന്ന കാട്ടും
വാചാമഗോചരയശഃപരിപൂണ്ണനീഞ്ഞാൻ.

൧൫

സ്വന്തം പിതാവുമിവനോടെതിരിട്ടൊടുക്കും
കന്തംവിഴുങ്ങിയതുകേട്ടവരോമ്മവെയ്ക്കും;
എന്തിച്ചരിത്രം?മതിലപ്പറമന്തകാരി-
യെൻ തല്പകൊണ്ടു പുകൾമുദ്രകളെത്ര നൽകി!

൧൬

ഭാമോദരപ്പട്ട തകർത്തു, കനത്ത ചിത്ത-
വ്യാമോഹമാണ്ട മുസലായുധനേക്കഴക്കി;
കാമോചിതപ്രഥിതരീതിയി,ലേകന്ന,യാ-
ക്ഷാമോദരീമണിയെ വേട്ടവനീ വരേണ്യൻ!

൧൭

ദേവാസുരപ്പട്ടനിലം, സുരകേളിരംഗം,
പൂവാടി,തൊട്ടിലറ,വിൺനടി, കൊയ്ത്തുപാടം;
ശ്രീധായ്ക്കുമെൻചരിത,മീചക ദിക്കിലാറി-
പ്പോചാതെ പാടിവരുമെന്നതു തീർച്ചതന്നെ.

൧൮

ഏതിന്നുമെൻ കരബലം മതി" -ഏവമോത്തു-
മോതി,പ്രവൃത്തികളിലായതുഭാഹരിച്ചും,
വാർതിക്കളെഗ്രഹണമെന്ന കണ്,ക്കൊരൂററ-
ക്കാർ തിങ്ങി വിങ്ങി വിജയാഭ്രമശ്രമോക്കി.

൧൯

പേരോലുമപ്രണയിനിക്കളവായ ഭഗ്ഗം
വേരോടറത്ത വിഭൂ,വിശപജനാത്തിഹാരി,
“ഇതരോഗമെൻ സഖന വായ്ക്കിലനർത്ഥമുണ്ടാ-
മോരോഗരത്തി,”ലിതി ചേതസി തീർച്ചയാക്കി.

൨൦

ആയാസകൃത്യമൊരുപാ,ടതിലേറെ മെയ്യിൻ-
റുപ്താമ,മീവിധമനേകദിനം കഴിഞ്ഞു;
ത്വാനാസാരമുടനാബ്ഭൂവി സഞ്ചരിപ്പാൻ
മായാമനുഷ്ഠനൊരുനാളുവനെ ക്ഷണിച്ചു.

൨൧

വില്ലമ്പുമില്ല, ഭടരില്ല, കരേരുവാൻ പൊൻ-
പല്ലക്കുമില്ല, പരിഹാരകരാരുമില്ല;
അല്ലൽപ്പെടാത്ത വഴി കാൽനട,ക്രമെയുണ്ടാ-
മല്ലപ്രമാഥി;കുതുകഞ്ഞൊടിറങ്ങി പാർത്ഥൻ.

൨൨

യോജിച്ചുമെയ്ത മുറ,ആരവരോടു മുന്നം
രാജിക്കുപോയ കഥ, ഘോരവനാധിവാസം,
ആജിപ്പെരുപ്പ,മരിനാശ,മിവണ്ണമുരപ്പു-
രാജിച്ചുരച്ചുമവർ യാത്രതുടന്നു ഭൂരം.

൨൩

പോകുന്നു പാത വികലപ്രസവസ്തിതശ്രീ-
തുകുന്നു; പക്ഷിനിര പല്ലവിപാടിടുന്നു;
പുകുന്ന മന്ദപവനസ്ഥനകൈതവത്താ-
ലാകുന്നു ഭവ്യമരുളുന്നതു ഗോത്രഗാർത്തം.

൨൪

മെച്ചം മിനുത്തണി നിരന്നു വളന്ന് പുത്തൻ-
പച്ചക്കുഷിത്തുകിലണിഞ്ഞ വയൽപ്രദേശം,
അച്ചുത്തമൊന്നു പെരുങ്കുറുപ്പി രണ്ടുഭാഗ-
മുച്ചങ്ങുളായ മണിമേടകളും വിളങ്ങി.

൨൫

ഒന്നായുലഞ്ഞു, തല താഴ്മയൊടും കുനിച്ചു
നന്നായ്പ്പഴുത്ത ഫലരാജിയിടയ്ക്കുതിത്തും,
എന്നാളുമുത്തമജനം പരിപൂജനീയ-
മെന്നായ്ത്തരുക്ക,ഉവരെപ്പഥി സൽക്കരിച്ചു.

൨൬

നേരററിടം പ്രകൃതിയാം ജനയിത്രി തന്റെ
നീരസനീലഘനകന്തളമെന്നപോലെ,
പാരം പടന്നിരുളെഴും ഗഹനങ്ങളും ക-
ണ്ടാ രമ്യശീലരൊരു ശൈലതടത്തിലെത്തി.

൨൭

മല്ലാരി മന്ദമന്ദമെഴുതും:—“നടന്നു പാദം
വല്ലാളുലഞ്ഞു, തനുവല്ലി വിരട്ടു വാടി;
തെല്ലാശ്ചന്ദ്രിപ്പിടുക നാം; മുകളിൽപ്പുതുക്കെ-
ച്ചെല്ലാ,മതേ വഴിനമുക്കു തിരിച്ചുപോകാം.

൨൮

അല്ലിൽപ്പെടാതെ, പരചിൽപ്പദ പത്മസേവാ-
വല്ലിക്കെഴും മുരട്ടു കണ്ട മഹർഷിമാരെ
നല്ലിച്ചുപകപഥലമേകി വളർത്തിടുന്ന
ചൊല്ലി,ക്ഷമാധരകലേന്ദ്രനു ജന്മസിദ്ധം.

൨൯

ചത്താലുമോർമ്മയിലിരിക്കുമനേക മട്ടി-
ലൊത്താശ പണ്ടു പലതും മമ ചെയ്തൊലേ,
ഉൾത്താരിലെൻ പ്രിയസുഹൃത്തുജനവാശഭ്രഷ്ടാ-
മുത്തായ് പ്രസിദ്ധനൊരു ഗുദ്ഗ്രാമിമാവസിപ്പൂ.

൩൦

എന്നിഷ്ടബന്ധുവിനെ വന്നൊരുനോക്കു കാണാൻ
വന്നില്ല ഭാഗ്യമിവനീ നിമിഷം പരെയ്ക്കും;
ഇന്നിപ്രകാരമവിചാരിതമായ് ലഭിച്ചോ-
രുനിദ്രാഭ്രാമ പാത്തു കൃതാർത്ഥനായ് ഞാൻ!

൩൧

ലോകം പിറന്നു, ബഹുകാലമിരുന്നു,പിന്നീ-
ടാകണുമാഴിയിചതാണ്ടു നശിക്കുവോളം
ലോകവ്യയസ്ഥിതികൾ പാർത്തറിയുന്നു പുണ്യ-
ശ്ലോകൻ ശുഭാപഥചരിത്ര,നശേഷ മാന്യൻ.”

൩൨

മല്ലായതാക്ഷനരുളും മധുരാക്ഷരങ്ങൾ-
ക്കല്ലാസമാൻ തരസാ ശരിവെച്ചു പാർത്ഥൻ;
പുല്ലാണ്ടു താഴ്വരയ ലൊട്ടവർ വിശ്രമിച്ചു
വല്ലായ് തീർത്തു ഗിരിതൻ ശിഖരത്തിലെത്തി.

൩൩

രോമം കൊഴിഞ്ഞു,കവിളൊട്ടി,റാളൻ മെയ് നി-
സ്സീമം മെലിഞ്ഞു, മിഴി പീള പിറഞ്ഞു മങ്ങി;
ശ്രീമൽപ്രശാന്തമതിയായ് പരഗാനപഥത്തിൽ-
സോമൻ തനിച്ചവിടെ വാഴുകയായിരുന്നു.

൩൪

നീണ്ടുകുന്ന ഭരിതയു വിചാരിതം തൻ -
 പ്രാണാധിപന്റെ മുദ്രമേയ് തെളിവായപോലെ,
 ചേണാൻ ചിൽ പുരുഷനെക്കഴുകുന്ന മുഖിൽ -
 കാണായ്; പിറന്ന ഫലമാന്റിതു ധന്യധന്യൻ! ൩൫

“ശ്രീപത്മനാഭ! ഭഗവൻ! നിഗമാർത്ഥവേദ്യ!
 പ്രാപഞ്ചികഭ്രമവിമോചന! ഭീനബന്ധോ
 ഹാ, പങ്കമറു മമ ജന്മ; മിവണ്ണമെന്നും
 താപം കെടുത്തു, കനിവമ്പുക, തമ്പുരാനേ! ൩൬

തൃക്കാലടിത്തളിരിണപ്പെടി മുർജ്ജി വാരി -
 വെക്കാനു, മാദരവാടഞ്ജലി കൂപ്പുവാനും,
 ഇക്കാലമിത്രം റെയും തിരുവുള്ളമെന്നി -
 ലൊക്കാഞ്ഞ ഘേതു മമ ദുർദ്ദശതന്നെയല്ലേ? ൩൭

സൽക്കാരമെന്തടിയനറുകൊതിയുള്ള പോലെ,
 ചിൽക്കാതലേ! തിരുവടിക്കു നട്ട്ത്തിടേണ്ട?
 നിൽക്കാതെ ചഞ്ഞിര തിരഞ്ഞു, ബലം കുറഞ്ഞു,
 മൽക്കാലമേവമഴലായ് കഴിയേണമെന്നോ?” ൩൮

ഇതുമട്ടനർഘ മധുരാക്ഷരരത്നമാലു -
 സ്തോമം കനത്ത കുതുകത്തൊടു കാഴ്ചവെച്ചും;
 കാമം നമിക്കുവെന്നെത്തരസാ തലോടി -
 പ്രേമസുപരൂപി ഹരി, കേൾമയിർക്കൂണ്ടുരച്ചു:— ൩൯

“സഹാർപ്രസന്നസുകൃതാലയ! സജ്ജനൈഃഘ -
 ക്ഷീരക്കുടൽക്കണ്ണി മതേ! കശലീഭവ രപം
 നീരസ്യമുണ്ടുമന്ദി താവക മാരുമൈശ്രീ -
 സാരധിരസ്മൃതി, പരസ്പരമേവമല്ലോ. ൪൦

വീതഘവൃത്തി, പരമിൽപ്പദസങ്കതി, സർവ്വ -
 ഭൂതാനുകമ്പ, നിഖിലാന്തരതപബോധം;
 ഏതാദൃശോത്തമഗുണാവലി പൂണ്ടൊരാളി.
 ലേതാമയം പെടു? മവൻ സുഖിതന്നെ നിത്യം. ൪൧

ജന്മത്തിനൊത്തവിധമാ വിധി നിശ്ചയിച്ചു-
കർമ്മങ്ങൾ നീക്കവതിനാക്കുമെല്ലാമാമോ?
ഇമ്മട്ട താൻ മമ ചരിത്രവു;മെത്രെന്നേ
ശർമ്മംകൊതിക്കിലു,മതോ ബഹുയത്നസാധ്യം!

൪൨

അന്നു മൽപ്രിയസുഹൃത്തിനെ വന്നു കാണാ-
നെന്നന്തരംഗമതിയായുഴറായ്ക്കിട്ടു;
വന്നുക്കഴക്കുകനിമിത്തം,മതിന്നു,നാളെ-
യെന്നങ്ങു പോയ്;പരിഭവിക്കരുതെന്നിലേതും.”

൪൩

ആ നന്ദജന്റെ തിരുവായ് മൊഴി കേട്ടു, സന്ധ്യ-
ണ്ണാനന്ദബാഷ്പധരി വാർത്ത,മനം കുളർത്തു;
പീനപ്രതാപനിധി ഗുദ്ഗ്രവരൻ തിരിഞ്ഞ-
ന്തും ധനഞ്ജയനെ നോക്കിപ്പോയ മനം:—

൪൪

“എൻതമ്പുരാനൊരിണയാ,യരികത്തിലാരി-
സ്ഥന്തം സുഹൃത്തില ലഭിച്ച മഹാനഭാവൻ?
അന്തർഗ്ഗതത്തിലടിയുന്നറിചില, മിത്രോ-
ഭന്തം കുറച്ചടിയനോടരുൾചെയ്യിക്കാമോ?”

൪൫

“ഛാ,വിസ്തരം, ഖഗപത്നീ! ഭവദീയ വാക്യ-
മീവിശ്വപരനെ ഭവാനറിയില്ല,യെന്നോ?
ഭൂ വിൺതലങ്ങളിലടച്ചമിവന്റെ കീർത്തി-
ശ്രീ വിങ്ങി; വിക്രമമഹാബലമീ മനുഷ്യൻ.

൪൬

വില്ലാളികൾക്കു നട്ടനായക,മത്രമാത്ര-
മല്ലാ,വിരോധിജനശൈലനിശാതടഭൂമി;
എല്ലാജ്ഞാഴും മമ സഹായി,പരാക്രമത്തിൽ
പുല്ലാണിവന്നു പരമേശ്വരബാഹുവീർവ്വം!

൪൭

‘നാമം ധനഞ്ജയ,”.“നതോക്കുകിലാശ്രിതാശൻ,”
“കേമൻ കിരീടിച്ചിവ,”.“നൊത്തുകൊണ്ടു വീർവ്വം?”
“സാമന്ത്യാശി,സുരനാഥജനാണിവൻ;” “ഛേ!
ഭൂമണ്ഡലത്തിലതു കേൾവി കവിശനല്ലേ?”

൪൮

ഒരു

ഗർവ്വിയായ പാത്ഥൻ

വമ്പൻ, വിശാലഹൃദയൻ, വിബുധർക്കു പണ്ടേ
മുമ്പൻ, മഹാരഥനിവൻ, ബത, ജിഷ്ണുവത്രേ;"

"ഉന്മുഖ്യീശനിവനോ? തിരുവുള്ള മെനീൽ-
കമ്പം കടത്തരുതു, ഞാനനഭീജ്ഞനല്ലോ." രൻ

"ശ്രീ മിന്നമിപ്പുരുഷകേസരികൃഷ്ണനാ," "ഞെൻ-
സപാമിക്കത്താണഭിധയെന്നു ജഗൽപ്രസിദ്ധം,"

"ഭ്രമിക്ക ഭ്രഷണമിവൻ," "ശരിതന്നെ, മന്നോ-
ക്കാമിപ്രശസ്തി" "ഗുപനാണിവ," "നേതു വംശ്യൻ?" രാ

"എന്നാ, ലിവൻ കരുകലോത്തമ, നൃശിപാലൻ,"
"ഇന്നാടു വാഴ്വതു സുധാധനനെന്നു കേൾപ്പൂ;"

"നന്നായരാതികളെയീ വിജയൻ ജയിച്ചാൻ,"
"എന്നായിരുന്നു ജയ, മെന്നു നടന്നു ജന്മം?" രാ

കൊള്ളാ, മിതെന്തു കഥ! വൻ പടവാർത്ത കാതിൽ-
ക്കൊള്ളാതെയില്ല, ദ്രുമമീയുലകത്തിലാരും;
ഭേദാൻ നൂറുവരെ വെന്നഥ ഭാരതോർവി-
ക്കുളാധിതീത്തു വിലസുന്നിതു പാണ്ഡവന്മാർ. രാ

പെയ്യും നിണപ്പൊലിമ, ശീഷ്മകന്നു ഗുത്തം-
പെയ്യും ശരീര ചയ, മുർജ്ജിതഭേരിനാദം;
ഇയ്യുള്ള മട്ടടർനിലത്തു നടന്നതിന്നു
കയ്യുംകണക്കുമെവനും പറയാവതല്ലെ." രാ

"ഘോരായോധനമിപ്പടിക്കിതിനിട-

യ്ക്കുണ്ടായതെന്നാ, ലൊലി-

ച്ചാരാലിങ്ങുന്നയും ദ്രുമം നിണനദം,

മേന്മേൽപ്പിണശ്രോത്രവും;

നേരായണിവരെയ്ക്കു നേകദിനമായ്-

പൈദോരസംക്ലിഷ്ടനാ-

യിരാജ്യത്തലയുന്ന ഞാൻ, മുരരിപോ!

കൊറൊന്നു കിട്ടീല മെ.

ഒരു

ശ്രീരാമൻ ദശകന്ധരാദികളുമാപ്പ് -
 ത്രേതായുഗത്തിൽ പ്പരം
 പോരാടിയിനകാലമത്ര സുഖമാം-
 വണ്ണം കഴിഞ്ഞെന്നിവൻ!
 മാരാതാത്തിപെട്ടന്ന പക്ഷിയുടെ വൈ-
 പോലും കെട്ടുകൊതിയ്ക്ക-
 നോരായുദ്ധവിശേഷമോ, വിജയമോ,
 വാഴ്ത്തേണ്ട, ലക്ഷ്മീപതേ!"

൫൫

പാരം പുച്ഛിച്ചുകൊണ്ടാക്കഴുക,നിന്തി കഥി-
 കുന്നതുത്തുംഗലയ്ക്കും-
 ഭാരം കയ്യൊണ്ടു കേട്ടു, കലിശധരസുത-
 നുള്ള ദപ്പം ശമിച്ചു;
 വീരൻതാനാനമിച്ചാൻ ഖഗകലവരനെ-
 ച്ചാരുമായാവിഹാരം-
 ഗാരൻ ശ്രീകൃഷ്ണനോടും ഗിരിശീഖരതലം
 വിട്ടിറങ്ങിത്തിരിച്ചു.

൫൬

— (൦) —

മണ്ഡാദരി

പൂർവ്വഖണ്ഡം.

(കേക)

വക്കാനക്കൊട്ടം തീയിലക്കാലം ജഗത്തിനെ
 മുക്കാലും തവിപ്പിച്ചു മുഷ്ടാളം മഹാരഥൻ
 മുക്കണ്ണാചലംപോലുമക്കയ്യിൽക്കളിക്കുവാൻ
 തക്ക കന്ദുകമെന്ന ധിഷ്ഠിതി കാണിച്ചവൻ
 കൈത്തലം തരിക്കയാൽത്താപസന്മാർക്കുസഹി-
 കാത്തവേദനചേർത്ത ദൈത്യസത്തമൻ,വീരൻ,
 കീർത്തിമാൻ,കലിമലപേഷ്ടകൾക്കവതാര-
 മുത്തിയെന്നഭിധാനം ചാർത്തിയ ഭഗാനനൻ,

താരുണ്യം തികഞ്ഞുള്ള പൂരുഷപ്രവരനായ്-
 ത്തീരവേ, യൊരനാളിലിത്തരം നിരൂപിച്ചാൻ:-
 “വെണ്ണിലാവൊളിപ്പുതുപ്പുനുകൾപ്രകാശവും,
 വിണ്ണിനെ വിറപ്പിച്ച വിക്രമപ്രഭാവവും,
 മാനവും, മഹത്വവും, മേദിനീപതിത്വവും,
 ദാനവായീശത്വവും, സൽക്കലാപാഘിത്യവും,
 ഇത്തരമവസ്ഥകളൊക്കെയുമൊരേ രാശി-
 ക്കൊത്തവനിവനല്ലാതില്ല മറെറാരാനും;
 ശ്രേഷ്ഠരാം രിപുക്കൾക്കു രാവണനെന്നുള്ള മു-
 ന്നക്ഷരം മാത്രം പോരും ഭർമ്മഭടക്കുവാൻ;
 ദുഷ്ടിതന്മാരായുള്ള ദേവകളേശേഷമി-
 ങ്ങുപിച്ചു കഴിഞ്ഞിതു ദേവലോകാധിപത്വം;
 ശക്രനോടതിക്രമമൊക്കുമോ? മുകുന്ദൻറ-
 ചക്രമുണ്ടവന്നൊരു പിൻതുണ, യെന്ന വാക്യം
 കേവലം വൃഥാലാപം; മായിരം മിഴികളു-
 മാവതോളവുമത്രും മാരിയിൽക്കുളിക്കവേ,
 കണ്ടു, കണ്ടീല, യെന്നു കണ്ണടച്ചുറക്കമാം
 കൊണ്ടൽനേർവണ്ണൻ; കൊള്ളമിത്തരം ചങ്ങാതിത്വം!
 തന്നെക്കാൾ മിടുക്കുള്ള മാനുരോടായോധനം
 നന്നല്ലെന്നവനോത്തതെന്നയാണിരിപ്പതും;
 കാമദായകിയായ കാമധേനുവും, ശുഭ-
 ശ്രീമയം മന്ദാരവും, നന്ദനമലർക്കാരും,
 മാമകാധീനങ്ങളാം കോമളവസ്തുക്കൾക്കു
 സീമയില്ലേതുമെന്നു സർവസമ്മതമല്ലൊ;
 വിത്തേശാനുജനെന്ന നാമത്തെലാനംകൊണ്ടു
 വിത്തേശാഗ്രജനെന്നായ് തിരുത്തിച്ചുമച്ച ഞാൻ!
 മംഗളാത്മകം, മമ ജീവിതചരിത്രത്തി-
 ലിങ്ങനെ കഴിഞ്ഞിതു ഗണ്യമാദിമഖണ്ഡം;
 നട്ടച്ചക്കുരിഞ്ഞീടുമക്കനെക്കണക്കെയും,
 വൃഷ്ടിയിൽ വർദ്ധിച്ചീടും വൻനദികണക്കെയും,
 പാവനപ്രശോഭനമായിടും പരിപൂർണ്ണ-
 യൌവനം നിമിത്തമായ് പകൻ കളേബരം;
 ഇന്ദ്രമററികളെപ്പമ്പരം പറപ്പിച്ചു-
 വന്ധനിന്നിതാ മലരമ്പനെപ്പേടിക്കുന്നു;

ഐഹികക്ഷേമങ്ങൾക്കു നേർവഴി കാട്ടീടുന്ന
 ഗാർഹസ്ഥ്യം നമുക്കിനി ഭോഗ്യമാണല്ലോകൊണ്ടും;
 വീര്യശാലികളാലോരോക്കെയും കാലോചിത-
 കാര്യമാചരിക്കുന്ന, മാർഗ്ഗ പഥമതമേവം;
 ദൈത്യവാശാധീശന്റെ മെന്തെയും, മഹിമയും,
 കീർത്തിയും, മഹാഭോഗ്യപൂർത്തിയും, പ്രഭുത്വവും,
 വീതിച്ചു വാങ്ങീടുവാൻ തക്കതാ-മധിരോഗ"-
 മേതൊരു വനിതയ്ക്കു ണീശ്വരൻ വിധിച്ചതും!
 ചൊല്ലെഴും കലം, വിദ്യാ, വിത്തമെന്നിവയെക്കാൾ
 വല്ലഭനിർമ്മിക്കുന്നു സൗഭഗം ഗൃഹിണിയിൽ;
 മൽപ്രിയാപദത്തിങ്കലുപസ്മൃതീകൾക്കുമു-
 ണെരപ്പൊഴുതകുക്കായിലുപമേയമാം പ്രേമം;
 വൈരിപക്ഷത്തിൽനിന്നു നാരിയെ വരിച്ചെന്നാൽ
 ഭൂരി ദുർഘടമുണ്ടാം ഭാവിയിൽ ബഹുവിധം;
 എന്നമ, ലുപ്തരികൾക്കുള്ളതാം ദുരാചാര-
 മെന്നമെൻ കലത്തിന്റെ കേളിയെക്കളഞ്ഞീടും.
 ഇന്ദിരയ്ക്കൊരു ഭർതൃമന്ദിരമുണ്ടെന്നല്ലാ-
 തന്യപത്തനങ്ങളിൽ ചെന്നവളിരിക്കുന്നു;
 സാരസോതഭവനെക്കാൾ ഭാരതിക്കതിപ്രിയം
 സൂരികളോടെ, നേഴുപാരിലും പ്രസിലമാം.
 ഹരിമവൽക്കുമാരിക്കു മാത്രമിഷ്ടമേയ്ക്കിത-
 ഭ്രമമി, ലുപ്തമല്ലോ തരുണീശിരോമണി.
 വായു മുത്തമലാവണ്യത്തിനാലവളുടെ-
 നേക്കു നില്ക്കു വാനിചരാജമേ ചോരാ, നാനം.
 കണ്ണിനത്സവമാമപ്പെണ്മണിയാളെ നെററി-
 കണ്ണനു കൊടുത്ത കൈ--കഷ്ടമേ, കഷ്ടം കഷ്ടം!
 അന്നരാജനാണരവിന്ദിനീലീലോചിതൻ;
 മന്നനാണമൂല്യമോ രത്നത്തിന്നവകാശം;
 നാട്ടിലെങ്ങുമേ കാണാക്കോലവുമേന്തി, പ്രേത-
 കാട്ടിലാപ്പെടുന്ന പാമ്പാട്ടിയെസ്സേവിക്കുവാൻ,
 ഉണ്ടാവാമതിദണ്ഡം; ചിച്ചുകവല്ലിക്കൊരു-
 കണ്ടകുറ്റമു പറിച്ചുപറവാണെളുത്താമോ?

കണ്ഠരണ്ടല്ല, നാനാ സംഗതികളാലുമ-
 ക്കണൽനേർമിഴി നമ്മോടൊക്കുവാൻചിത്തനാം;
 ബാഹുവിക്രമംകൊണ്ടീ മോഹവും സാധിപ്പതു
 സാഹസം; കനൽക്കണ്ണനല്ലയോ മൃത്യുഞ്ജയൻ!
 ചെന്നു, കാലിണ കൂപ്പിക്കാമിതമറിയിച്ചാൽ
 ഇന്ദുശേഖരനിന്റെ തന്നിടം മനോരഥം;
 സേവകന്മാക്കായ്ത്തന്റെ ജീവനെപ്പോലുമേകാൻ
 കേവലം മടി മഹാദേവനില്ലല്ലോ, പണ്ടേ.
 ഇക്ഷണം പുറപ്പെട്ടു പോകുവെൻ, തപംചെയ്തു
 ദക്ഷസുദനപ്രസാദത്തൊടും മടങ്ങുവെൻ;"
 പീനമുദത്തിന്നു കേന്ദ്രമായ് കൃത്യാകൃത്യ-
 ജ്ഞാനലേശവുമില്ലാതീദൃശം വിചാരിച്ചും,
 വെള്ളിമാമല നോക്കിപ്പോയിതു, മഹാദുഷ്ട-
 പ്ലവ്വിതാമരക്കർകോ,ന്ത്രക്കൊഴും ദശകണ്ഠൻ.
 ശങ്കരാചലപാശം പ്രാപിച്ചു, സമാധിയിൽ
 തൻകരളറപ്പിച്ചു, വൻതപസ്സാരംഭിച്ചാൻ;
 നിന്ദിതാഭീഷ്ടങ്ങളോം വൈരികൾ കടന്നീട-
 മിന്ദ്രിയദാരുണങ്ങളെബ്ഭദ്രമായ് ബന്ധിച്ചുമേ,
 പ്രണവസപരൂപനായ്, പരമേശ്വരനായ്, നിർ-
 ഗുണനായ്, ഗുണവാനായ്, കരുണാസമുദ്രമായ്,
 മുത്തിഭേദന മൂന്നു മുത്തികളായോരാദി-
 മുത്തിയായ്, മുനിമാരുമോരാത്തൊരവ്യക്തനായ്,
 പാതകക്ഷമാധരവജ്രമാം മഹേശന്റെ-
 പൂതവിഗ്രഹം തന്റെ ചേതസ്സിൽക്കുടിവെച്ചും,
 പാദത്തിൻപെരുവിരലഗ്നിഹേതിയില്പൂന്നി-
 പ്പാദപത്മിപോലെ തന്നെത്താൻ മറന്നുമേ,
 ഭാരണ സമാധിയൊട്ടേറെനാളനുഷ്ടിക്കെ-
 ക്കാരണാത്മകനാവിദ്വിച്ചു, ചോദിച്ചിതു:—
 "മങ്ങലില്ലാതെ നമ്മോടിംഗിതം പറകെടോ,
 മംഗളം ഭവതു തേ; തുംഗവിക്രമനിയേ!
 മൂന്ന,മംബുജാസനനിച്ഛിച്ചു വരങ്ങളെ-
 ത്തന്നിതു, ഭവാനിപ്പോൾ വേണ്ടതായെന്നുള്ളത്?"

തൃക്കുഴൽത്തളിരിണ വന്ദിച്ചു, വിനീതനാ-
 യുരുകുളം തെളിഞ്ഞവനഗ്രനോടുണർന്നാൻ:—
 “നിന്തിരുവുള്ളത്തിലിസ്സേവകൻ യാചിച്ചതു
 പന്തിയല്ലെന്നവെയ്ക്കാതേകണം ദയാനിയേ!
 ഏൻപുരാന്റെ ഭാഗ്യലക്ഷ്മിയാം ഭാഷായണി-
 ത്തമ്പുരാട്ടിയെക്കുറഞ്ഞതകണമടിയനായ്”
 ചിത്തത്തിൽക്കുറച്ചൊന്നു ചിന്തിച്ചു, ദശാസ്ത്രം
 ഭക്തവത്സലൻ നിജ ഭേദിയെ നൽകീടിനാൻ;
 സതപരം കുതികൊണ്ടു ഗൌരിയോടൊപ്പം, മദ-
 മത്തനായ്, കൃതാർത്ഥനായ്, കശ്ശലൻ; ചിത്രം, ചിത്രം!!

— ൦ —

മണ്ഡോദരി

ഉത്തരഖണ്ഡം.

(കുളകാഞ്ചി)

അപരിമിതരൂപികലഭമ ചലസുത കയ്യുലായ്
 ആനന്ദമേന്തിനാനാശരാധീശപരൻ;
 ഭൂരിതമയചരിത, നവനാകാശമാഗ്ഗമായ്—
 ഭവാംഗവും കലൻ തിരിച്ചുതെ;
 ഖരകിരണനികടഭൂമി പറവകളടുക്കുമോ?
 കത്തുന്ന തീക്കട്ട കയ്യാലെടുപ്പതോ?
 കൊടിയ മദമുടയ മതി കാട്ടുന്ന പാതയിൽ
 കർക്കശമാർക്കു സഞ്ചാരം, നിസർഗ്ഗജ;
 സമവിഷമദശകളറിവതിനു ലവലേശവും
 സാധിക്കുമോ, നോക്കഹങ്കാരബുദ്ധിയാൽ?
 ദശചന്ദ്രവശഗ നില ചിന്തിച്ചു. ചിന്തിച്ചു,
 ഭൂഖാത്ത്യായ് തീർന്നു ഭഗ്ഗയാളെത്രയും:—
 “കുമതിജനകന്യതികളിലനിശമനകമ്പ, യെൻ-
 കാന്തനുണ്ടാകുന്നു, കാലദോഷത്തിനാൽ;

തിരുചരണ സരസിരഹമാശ്രയിപ്പോക്കു നി-
 സ്തപ്രസന്നാനമെന്നുള്ളോരു സംജ്ഞയിൽ,
 വലവിപിന ദവദഹനനെന്നുള്ള പേരിന്നു
 കേളിയില്ലെന്നോ ഭവിച്ചു? പശുപതേ!
 സുരമുനികളീരവ പകലിവനുടെ ഭരണ ഭ-
 സ്സാമത്വമേറു പരുങ്ങുന്നു, മുന്നമേ;
 സ്തംഭമന! ദവദമലപാർഷ്വത്തോരുമി-
 സ്സാഹസാചാരം പൊരുകുമോ, മല്ലതേ!
 പുരുഷചിര നരമലർ കപിക്കെന്നപോലെയും,
 പന്നിത്തടിയന്നു പൊന്മാലപോലെയും,
 ഭലിതനയ,മിവളെയൊരു പൈക്കട്ടിയെപ്പോലെ,
 ദാനവാല്യക്ഷുന്ന് ദാനംകൊടുക്കുവാൻ,
 കരുതിയൊരു കരളതു ഫലത്തിലായ്ത്തീർത്ത തു-
 ഞ്ഞെക,ഉീരണ്ടിൽ പിഴച്ചുതേ,രീശപര!
 വിരഹരജ്ജ്വലിതപരെയുമരനിമിഷമേൽക്കാതെ
 വാമാങ്കവല്ലിനായ് വാഴുന്ന സാലപിയെ,
 കാനിനമകിനമപരനായ് സമർപ്പിച്ചു-
 കർമ്മം, നദാചാര്യൻ വിജ്ഞാപസന!
 അവനവന മമതയെഴുമലശ്ശദവസ്തുക്കു-
 ളാരുപേക്ഷിച്ചീടു,മാരുപേക്ഷിക്കിലും?
 കദനഹര! തിരുമടിയെ വിട്ടു തിലുമുത്തമം
 കാളകൂടം കടിച്ചീടുന്നതല്ലതേ?"
 തുഹിനഗിരിതനയയുടെ മനസി ജലരാശിയിൽ-
 തല്ലുന്ന കല്ലോലമാലകൾ പോലവേ,
 കടുഗഹന കദനനിനവോരോന്നയൻ, തൻ-
 കായം തളന്നിളംതാളുന്ന മട്ടിലായ്;
 ഉലകവിലമിടിപൊടിയുമിടിയൊടു സമാനമ-
 സ്തൃച്ഛം ജ്വാരാവശോഷം മുഴുകിയും,
 വിബുധരുടെ കലരുകി വരുവതു നണിച്ചു,മാ-
 വാനിൽക്കല്ലുങ്ങാതെ കോട്ടകൾ കെട്ടിയും,
 അമിതബലമിയലുമരിവൃന്ദങ്ങളെപ്പിടി-
 ച്ചമ്മാനമാടുന്ന ചിത്രം കുറിച്ചുമേ,

സുതൻ ഗിരിസുതയൊടിട ചേരവാൻ വേളിക്കു
 സന്മുഹൂർത്തം മനക്കാമ്പിൽത്തിരുഞ്ഞുമേ,
 കളലളിതകനകമണിമേടയും നിർമ്മിച്ചു
 കാമാനുക്രൂലം സുഖിപ്പാനുറച്ചുമേ,
 എതിരലകിലൊരുവനിവനില്ലെന്ന നാട്ടുത്തി-
 ലെത്രയും വേഗേന പോയാൻ ദശാനനൻ.
 വളരമഴലൊഴിയുവതിനവിരളസമാധിയാൽ
 വൈകുണ്ഠദേവനെല്യാനിച്ചു ശങ്കരി:—
 “നമിതസുരമുനിനികരി മുലോകദാരുവിൻ-
 നാരായണവരായ നാരായണ! പ്രഭോ!
 നവനളിനദളനയനി നിഖിലജഗതീപതേ!
 നാമ്പരക്കാതലേ! നിത്യം നമാമ്യഹം;
 പലകറിയുമരരുടെ മുറവിളികൾ കേട്ടു, തൽ-
 പ്സാവശ്യം കളഞ്ഞീടുവാൻ വേണ്ടിയും,
 ധരണിയുടെ ഭരമുതി ചേർത്തും, ഗതാവമാ-
 ധർമ്മസംസ്ഥാപനം ചെയ്യുവാൻ വേണ്ടിയും,
 കരുണയൊടു മഹിത ദശരൂപങ്ങൾ കയ്യൊണ്ടു-
 കൈവല്യമുത്തേ! കടാക്ഷിക്ക, സാമ്പ്രതം;
 മദനരിപ, കമലഭര, ശതമഖമഖാമര-
 നാക്ഷം തിരിയാത്ത താരകബ്രഹ്മമേ!
 സുലഭേണുസദന! മുനിഹൃദയമണിഭീപമേ!
 സംസാരവാരാശിപോതമേ! ദൈവമേ!
 അടിപണിയുമവരിലതിർകവിയുമനകമ്പയാ-
 ലയ്യോ! ചതിച്ചു മൗ ചന്ദ്രകൂഡൻ, പ്രിയൻ!
 ദയിതയുടെ നിലയിലളിതരുളുവതിനീ മഹാ-
 ദുഷ്ടൻ കൊതിക്കുന്നു, ദാനവാരോ! ഹരേ!
 നദാമിഹ തരിക തുണ, ജവമൊടു, സഗർവ്വതൻ-
 സങ്കടം കണ്ടു നീ മിണ്ടാതിരിക്കയോ?
 വരദ! തവ പരമപദ പാരിജാതം പരം
 വാഴ്ത്തിട്ടുമെന്നെ നീ കാത്തുകൊള്ളേണമേ!”
 ദശവദന, നതുപൊഴുതു, ധരണിയിലിറങ്ങിയ-
 ഭൂഹസ്തമം തീർക്കുവാനായ് തുനിഞ്ഞിതു;

മതി പെരിയ കിഴവനൊരു ഭൂസുരാഗ്രസരൻ
മന്ദം നടന്നു, തൻ മൂനിലെത്തിടീനാൻ;
മധുരമുദാമസിതമൊടു മലമകളെ നോക്കിയും
മാന്വൽ നിശാപ്രവീരനോടോതിനാൻ:—

“പുതുമയിതു! പുതുമയിതു! പരമശിവപതി നിൻ
പാട്ടിലായെന്ന മട്ടങ്ങ, രക്ഷപതേ!

അതുല നിധി വിളയുമൊരു നിധി നിജകരത്തിൽനി-
ന്നന്ധനെന്നാകിലും, സന്തുജിച്ചീടുമോ?

പരന്ന നിജ ഭയിതയുടെ ഭർത്തൃപമേകുന്ന
പൂരുഷൻ പാരേഴിലെങ്ങ, ഞതോക്ക നീ,
മയപുരിയിലവലജയെ വടിവാടു മറച്ചുമീ-
മായാപ്രയോഗം നടത്തി ഗംഗാധരൻ!

കരൾ കവരുമൊരു വധുവെ മുന്വിലാക്കീട്ടു, നിൻ-
കണ്ണിൽ പൊടിയിട്ടു പോയാൻ പുരാന്തകൻ!
വിട്ടുകു ജവമിവളെ; മയപുരിയിലതിഗ്രസ്മായ്—
വാഴുന്ന ഗൌരിയെക്കയ്യോറുകൊൾകെടോ;
കൊതി മനസി കായുമൊരു വസ്തു നന്നെങ്കിലും
കൈക്കൊള്ളു മാറില്ല, പണ്ടേ, മഹാജനം,
അരികളുടെ മിഴിയിലിതു പെടുവതിൻ മുന്വി, ലീ-
യന്തണൻ കണ്ടു നിൻ ഭാഗധേയത്തിനാൽ”

ചലിതരസമിതി മൊഴികൾ കേട്ടു മുതൃഞ്ജയൻ
ചെണ്ടകൊട്ടിച്ചതായ് ചിന്തിച്ചു, രാവണൻ,
വഴിനടുവിലിവളിവിടെ വാഴ്ന്നതായ് മയാ-
വാസവും നോക്കിത്തിരിച്ചാൻ, കുപിതനായ്;

മതിമകലധരനൊടുമ ചേർന്നു സുഖാനപിതം
മൂന്നു ലോകങ്ങളും സുപ്രസന്നങ്ങളായ്;
അവനിസുരശിരസി നരമലർ മഴ ചൊരിഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടുപുരസ്കരിച്ചു മൃതമാടീടിനാൻ;

സകലജന്മങ്ങളെപ്പറ്റിപ്പോലും പ്രഭോ!
സമുദാനന്ദനാകുന്തേ! രാജപതേ!
മകരവിളിയൊരു വധുവെ മയനകളെ തന്ത്രജയായ്
മായാമയൻ തന്നെ നിമിത്തം ചെയ്തു;

മഹിതഗുണചരിത്രയുടെ പാണിഗ്രഹം ചെയ്തു,
“മണ്ഡാദരീ” യുദ്ധം വാണ ഭഗവാനെ.

* * * * *

രമണിയൊടു പരമശിവ, നാത്ത കൈതൃഹലം

രാമായണംകഥാ വണ്ണം ചെയ്തവേ,

വരവിരഹകദനമൊടു ലങ്കയിൽ ഭർത്താ-

വായ്യാലകപ്പെട്ട പത്നിയെത്തേടുവാൻ

രഘുതിലക, നന്ദിജനൈ വിട്ടാ, നവൻ ചെന്നു

രാക്ഷസാധീശപരാഗാരത്തിലൊക്കെയും

തിരയുമളവൊരു മുരിച്ചിപ്പത്തുംഗനിദ്രയും

തേടിത്തളന്നുള്ള മട്ടിൽക്കിടന്നിടം

സുഭഗതന, മയതനജ, കവിവരന കാഴ്ചയിൽ

സീതയാണെന്നുള്ള ശങ്ക തോന്നിച്ചതായ്,

രജതഗിരിനില്പയന്നരചെയ്താൻ:—“അതെന്തുവാൻ,”

പ്രാണി ചോദിച്ചു:—“സംശയം തോന്നുവാൻ?

മമ രമണ! ധരണിജയൊടാരസ്മിതായ

മണ്ഡാദരീക്കു സാദൃശ്യം ഭവിക്കുമോ?”

മയമകളുമവനിജയ, മുരഗവരശായിതൻ-

മായാബലത്തിൻ ഫലങ്ങു, ഉന്നിവിധം

ഭവിക്ക കഥ ഭഗവതിയൊടുള്ളി ഭഗവാൻ, ഭവൻ;

ഭവ്യം ഭവിക്കുമേ മാലോകരിൽ ഭഗം!

സമാപ്തം

